

REDACȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . 20 cor.

pe 1/2 an . . . 10 .

pe 1/4 an . . . 5 .

pe 1 lună . . . 2 .

N-rii de Duminecă pe an

4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 francoi.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz-utca nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond; prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicațiune.

Tată abonamentelor, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 562

Borțiori nefrancoate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Anul VI.

Număr de Duminecă

Nr. 50

Vremuri de înălțare.

In mult sbuciumata sa viață, avut a poporul român și vremuri de înălțare. Mihaii Viteazul, înainte de aceasta cu trei sute de ani stăpâna întreg pământul cuprins de Români. Și năntea lui, prin vitejia sa, alt Voevod român, Ștefan-cel-Mare, virit a groază până și în neamuri temute p'atunci, cum au fost Leșii, Turcii și în Țeara Ungurească vestitul rege Mateiu.

Nici odată însă neamul românesc n'a fost mai cinstit în lumea mare și mai ridicat în sufletul său ca acum, de când domnește Carol I. Domnia amefitoare a lui Mihaii-Viteazul a ținut puțin. Și după moartea lui tristă, risipitu-s'a tot, întocmai după-cum nici cele patruzeci de lupte câștigate de șoi menit lui Ștefan-cel-Mare n'au putut chezdăui mărirea Moldovei, ci până la 1859, sub Cuza, rășoiu-s'au chiar între dinșii urmașii marilor voievozi, ear din partea străini or batjocoriți au fost peste măsură. Ci ei s'au încheșat ca țeara cu trecere în lumea întreagă numai sub regele Carol I.

Fericit a fost gândul, când marele cetățean Ioan C. Brătianu îndreptat și a ochii spre căpitanul Carol de Hohenzollern, din neam mare împărătesc... Numat prin venirea în țeară a Acestuia s'a pus capăt frământărilor pentru domnie, frământări din pricina crora Români au suferit poate mai mult decât de arma și jaful străini or.

Ear zilele trecute s'ărbătorit au frații nostri din România cele mai strălucite fapte petrecute sub domnia lui Carol I. La 28 Noemvrie v. s'au împlinit adică douăzeci și cinci de ani dela luarea Plevnei.

Știu și străinii, ear Români simt cu toții, că numai pe urma vitejiei doboranților dela Plevna România a ajuns neatârnată și din tunurile luate dela Turci s'a făcut coroana celui dintâiu rege român.

Cum nu e-au deci ca în anu acesta, când s'a împlinit un pătrar de veac dela luarea Plevnei, să nu s'ărboreze mai cu bucurie chiar decât în trecut? Pe lângă s'ărborea din biserică metropolitană din București, unde rege, armată și popor mulțumit au Celui de sus pentru zilele mart de isbândă pe câmpul de luptă din giurul Plevnei, pe lângă s'ărborea dela Palatul Regal și Teatrul Național, cu acest prilej frații nostri ținut au să dea un semn așa zicend neperitor și bucuriei lor și dragostei ce păstrează pomenirea vitejilor cari înainte cu un pătrar de veac și au jertfit viața pentru a neamului și patriei înălțare. In Camera președintele Ferichidi a ținut o caldă cuvântare și a cerut ca din prisosul de bani ce are țeara, să se dea 500.000 lei pentru un monument ce s'ar ridica într-un pomnirea eroilor de a 1877. Și cum era de așteptat, Camera a primit cu toate glasurile.

Alte știri vestesc apoi că M. Sa Regele Carol I. va da și El pentru acest scop 250.000 lei, ear Primăria Capitalei va da 100.000 lei. . . E de crezut, că se vor mai aduna încă altele sute de mii,

asa, că Bucureștii va fi înzestrat cu un monument de care numai în orașele cele mai mari și mai bogate ale lumii se poate afla.

Ear monumentul acela va vesti nu numai vitejia oștirii române dusă la luptă de Carol I. și acea nemărginită încredere ce Ioan Brătianu a avut o în vrednicia Românilor, ci vesti va mai presus de toate norocul mare de a fi avut România pe aceste vremuri și domnitor care a știut să cârmuiască și bărbați cari au știut să-L ajute la săvârșirea atâtor fapte de seamă. . .

Vor trece veacuri, până-ce se va mai găsi un rege român care să aibă în giurul său un mănunchiu de bărbați destoinici cum au fost frații Brătianu, Rosetti, Cogălniceanu, Cătărgiu, Lăho-vary, Vasile Alexandri, Gogu Cantacuzino, Menelas Gh. rmani, ca să vorbim numai de cei morți de zece ani încoaci. . . D'apoi mulțimea de generali, cari toți pe câmpul de luptă și-au câștigat vrednicia, cum au fost generalii Pilat, Cerchez, Davila, Florescu, Falcoianu și alții. . .

Și va vesti acel monument nu gloria armelor române numai, ci că s'a ridicat pe vremuri când România cu pași voicnici mers a în toate înainte, când la cârma țării era un D. Sturdza, încungurat de bărbați iscusii cari au pus rânduială în visteria țării. . . Scurt: când mărirea unui rege Carol era nu numai ce a săvârșit în rășoiu, ci mai ales ce a făcut în vreme de pace, căci școli, așezăminte de binefacere, biserică și palate pompoase, drumuri de fer, poduri mărețe și alte lucruri de minune, nici-odată nu s'au mai făcut și cu greu se vor mai face atâtea ca și sub domnia regelui Carol I. Podul „Regele Carol I.” dela Cernavoda, p'ste Dunărea cea lată, a întrecut cu mult pe cel al lui Apolodor de pe vremea lui Traian. . .

Ear mărirea fraților nostri din România este și mândria noastră. Și mai ales chezdăia, că ori câte greutăți ar da peste noi, a stinge nu ne vor pute. Ci va veni ziua, în care obștea maghiară întreagă va fi bucuroasă că în vecinătatea Țării Ungurești sunt nu numai Muscalii dușmani ai celorlalte neamuri neslave, ci și Români, cari dacă la zile grele au scăpat pe Muscalii din ghiarele lui Osman Pașa, cu aceeași vitejie și bărbăție stau gata împotriva celor ce ar voi să cutropescă fie numai o palmă de pământ care adăpostește viața de Român.

Russu Șirianu.

Presa maghiară despre Germania. Am arătat, că votarea în Reichstagul Germaniei a tarifului vamal prin care așa zicend rodul pământului Țării Ungurești, indeosebi grânele, vitele și lemnele, nu mai pot intra în Germania din cauza vămii mari ce se va pune, i-a îndușmănit rău pe Unguri cu Germanii.

Astfel Magyar Szó dela 17 Decemvrie sub titlul „Distincție dușmanului — Trădarea Austriei și împrietenirea ei cu Germania împotriva Ungariei” scrie un articol în care se plânge amar că M. Sa Francisc Iosif chiar acum, după ce Bülów așa zicend cu puterea a făcut să se voteze în parlament noua lege vamală a trimis acestuia portretul său.

Deși faptul acesta este o simplă curtu-oasie și M. Sa a distins pe Bülów din incidentul reînnoirii triplei alianțe, ceea-ce și Impăratul Germaniei a făcut față de contele Goluchowsky, totuși presa maghiară este supărăta rău deoare ce, așa zice, nimeni mai tare ca Germania nu a isbit în Ungaria, închizându-i piețele unde își desfăcea produsele.

Hotărîrea preainaltă.

Foile ce stau aproape de guvern aduc știrea, că ministrul Wlassics n'a recomandat M. Sale întărirea de episcop al Aradului făcută la 12 lunie de Sinodul Eparchial în persoana vicarului Vasilie Mangra.

Se va face deci altă alegere și zierele maghiare, cari au strigat foc și pară împotriva lui Mangra și înainte și după alegerea sa de episcop, sunt nu se poate mai vesele. Lupta națională, pe care a purtat-o Mangra, ele scriu că a fost luptă contra — patriei, și guvernul care ar fi propus întărirea de episcop a unui astfel de Român, cu drept cuvânt ar pute fi numit — vinzător de patrie.

Dacă s'ar mărgini însă zierele maghiare numai la bucuria ce simt că un bun Român, tocmai pentru că e bun Român, nu a fost întărit de episcop, n'am avé mult de zis. In sfârșit noi știm că lor numai de Români slabi li-e drag ear pe cei bărbați zdrăveni li prigonesc. Dar nu, foile maghiare nu se mulțumesc numai cu atâtea, ci până-ce nici nu s'a publicat încă oficios nimic, ele ne și spun pe cine să alegem.

Preacuviosul arhimandrit și vicar Filaret Musta dela Caransebeș nu le place pentru că „nu știe nici un cuvânt unguerește”. . . Așa vestește „Aradi Közlöny”, deși „Arad és Vidéke” scriese săptămâna trecută că „știe de-sevârșit de bine unguerește” . . .

Despre vicarul Dr. Ilarion Pușcariu scriu că nu are partidă . . .

Roman Ciorogariu le pare prea tinăr.

Cu un cuvânt ne place ori nu, dar ele așa zic, că numai pe Augustin Hamsea să aleagă Sinodul, că e bărbat de treabă, patriot bun, Ungurii toți îl au drag. Până-ce Mangra umbla adică cu Memorandul pe la Viena, lua parte la conferențele naționale, pune la cale congresul naționalităților, scrie „Aradi Közlöny”, Hamsea căuta să intre în sufletul Ungurimei. . .

Noi una știm însă: de două ori a căzut Hamsea tocmai pentru-că și Sinodul ales de Meșianu și cesta de acum, nu l'a aflat vrednic de mîtră episcopască. Ear dela caderea sa de astăvară încoace nu numai că n'a mai câștigat priuntre Români, ci și puținii cari au mai ținut la el, s'au cutremurat când l'au văzut coborît până la tovrășia cu Maglaș.

Și încă ceva: Hamsea este cel care a bătut la ușile streinilor de biserică română, la Salacz, Vászárhelyi și Vancsó și împreună cu aceștia au pus la cale tot felul de uneltiri pentru a silui guvernul să nu întărească

votul dat de Sinodul Eparchial al Aradului și de Sinodul episcopesc.

Cel care astfel a uneltit împotriva bisericii române ortodoxe nici candidat nu mai poate fi, și cu atât mai puțin episcop. Am insultat Sinodul, când am presupune, că se mai găsește într'insul un mănunchiu de oameni atât de slabi, încât să dea votul pe cel-ce pe cât s'a arătat de slugarnic prietenilor săi Unguri, pe atât de rău și pățimaș s'a dovedit față cu votul bisericii.

Amicul și protectorul lui Maglaș nu poate fi luat în serios la candidare nici dacă ar fi vorba de o stație preoțască. . .

Știm de altfel, că majoritatea membrilor Sinodului a decis deja lucrul acesta: în Arad Hamsea nu va fi episcop.

Incolo ne va ajuta Dumnezeu și mintea trează a fruntașilor dia Sinod să alegem cum cere binele obștesc și cinstea bisericii siluită de Meșianu și batjocorită de Hamsea.

Caveant consules.

Sunt oameni cari nu de aceia au învățat carte, ca din ea să scoată pildele cele mărețe câte s'au petrecut în sinul omenimei, ci exemplele diavolilor cari s'au nutrit din sângele oamenilor celor cinstiți.

Un astfel de exemplu era pe vremea Romanilor a lui Catilina, care să conjurase împotriva a tot ce era odinioară cinstit în Roma și despre care marele Cicero zice: „Iată-l între noi, cum își alege pe unul câte unul dintre noi drept jertfa” . . .

Ați văzut cum catilinarul episcopiei din Arad, aduseră unul câte unul dintre căpeteniile noastre de jertfa, ca să-i ucidă moralicește. Știți ce grozăvenii au scris despre alesul episcop Mangra, apoi despre d-nul Ciorogariu și Oncu. Lucruri cari nu s'au mai pus pe hârtie de când există tiparul, la nici o națiune. Atâtea folos are nația românească de ei, că învățară din carte istoria lui Catilina și să folosească de ea cu nerușinare.

Lași dela fire și proști din măduva creierilor lor seoi, își aleseră un parvenit care n'are nimic de perdut, să tragă cu focuri veninoase în onoarea acelora, cu cari nu aveau curajul să stea gazdele lui față în față, om la om, virtute la virtute.

Cel atacați, destul de tari a sta în fața ori-și-cui la luptă dreaptă, se văzură în fața unui Maglaș. Eri bine, cu un astfel de om nu se discută, ci se trimite în locul destinat pentru calomniatori, adică în pușcărie.

Cerură dar' scutul legii care ocrotește cinstea cetățenilor contra bestiilor sociale.

Și feara turbată, care în societatea cinstită nu și-a aflat mărturie pentru bestialitățile sale, s'a coborât în birloagele prostituției, între cerbu trup și suflet de vânzare, ca să afle acolo mărturie mincinoase.

Judecătoria din Timișoara la rândul ei n'a cruțat nici o osteneală să se coboare și în acele sfere murdare ca să ia mărturiile nesfârșite aduse de bune mărturii de către Măglaș. Și oamenii cinstiți, cari de luni de zile stau astfel puși la maidanul spelunzelor de prostituție, uimiți se întreabă, ce este aceasta? Suntem puși la discreția vânzătorilor de trupuri și suflete?

Acesta este prețul pe care își poate cetățeanul mântul onoarei, din ghiarele ucigașilor morali?

Judecătorii însă ar trebui să ia bine de seamă, că nu e vorba aici numai de onoarea unor valahi, ci și de prestigiul judecătoriei pe a cărei panier scris este: *justitia regnorum fundamentum*, adică fundamentul statelor este justiția. Increderea în justiție este țaria statului și *salus rei publicae suprema lex esto*, zice maxima politicii de stat. Binele comun numai prin panierul justiției se poate mântui din ghiarele anarhiei sociale.

Nu învinuim tribunalul din Timișoara pentru-că nici nu ne este permis a vătămă legea și suntem atât de buni cetățeni, ca să nu sguodim increderea publică în justiția țării, chiar dacă aceea ar fi mașteră pentru noi; vrem să descoperim cutezanța aceluia, care după-ce a făcut orgii peste onoarea fruntașilor noștri, cum orgii nu a mai văzut lumea, acum vine și cu același cinism și frivolitate își bate joc de lege atunci când este sorocit înaintea ei și se joacă ca mârșă cu soarele cu tribunalul din Timișoara, căci uite ce s'a întâmplat:

Părintele Mangra și dl Oncu pironiți pe banca infamiei și așteaptă judecățile, ear dl Ciorogariu care încă în luna Martie c. a început cu urzirea proceselor, va să zică de nouă luni de zile, însfârșit a ajuns cu ele în acel stadiu, de Măglaș în două procese e pus și sub acuză și dintre acestea în unul a avut de două ori termen pentru pertractare finală. Prima oară în 28 Nov. dar atunci Măglaș s'a făcut bolnav chiar pe oarele de pertractare și în 29 Noemvrie dimineața era deja în Arad și umbla pe stradă deschisă și sigur ridea în pumnii de dl Ciorogariu și tribunalul din Timișoara adunați la judecata lui.

Tribunalul apoi îl pune al doilea termen de pertractare pe 15 Decembrie și ce face Măglaș? De bună vreme și insinuă la tribunal locuința în Timișoara anume la V. Barcian redactorul „Controlei“. Tribunalul îl trimite dar acolo citarea dar el nu e ca în palmă, îi afișează pe ușă citarea; dar el nu-i prost să meargă la Timișoara să-și vază clienții și astfel, în ziua pertractării Măglaș nu e, și tribunalul din Timișoara păcălit astfel că în Timișoara și-a insinuat locuința ce numai fictiv o are, ca tribunalul să-l trimită acolo citarea ear nu la Arad unde încă are locuința insinuată la poliție și unde poliția din Arad eventual îl află ori în cortelul său ori la careva dintre gazele sale din Arad. Și consecuent praxeii sale, Marți adică în 16 Decembrie ziua următoare după pertractare Măglaș se plimba cu nasul pe sus prin piața Aradului, rîzind în pumnii de procedura judecătorească.

Ei bine, ce va să zică aceasta? Un Măglaș și poate permite luxul de a comite acte de tot felul contra societății și apoi când este vorba de răspundere face nu numai ilusoriă procedura judecătorească că și bate joc de ea demonstrând cu defilările sale pe strade atunci când ar trebui să stea naintea tribunalului și la aceasta batjocură a justiției maghiare

privesc trei milioane de Români încremeniți căci nici unul nu este sigur că nu îl va ajunge soarta Aradanilor, deoarece-ce toți au să treacă peste algeri de episcopi și capetele cari umbli după episcopii cu asasinii morali mai pot trăi — *viricet notat et designat unum quemque nostrum*.

Și gândesc aceste trei milioane de Români ce să facă, când va ajunge la ei rîndul sistemului de asasinare morală, atunci, când doar sentințele judecătorești se aduc în numele Majestății Sale, ear un Măglaș se plimbă rîzind în hohote atunci când în numele Majestății Sale este chemat a da seama de cele ce a scris.

Astăzi e numai un Măglaș, mâne pot fi sute de ei încurajați de succesele amețitoare ale măestrului lor Măglaș.

Doamne păzește să nu se sguode credința în autoritatea legii.

Caveant consules!

† Mihail Andreica.

Moartea earăși a secerat din șirul marilor noștri bărbai un vrednic luptător. Luni a răposat în Câmpeni viteazul și inimosul tribun dela 1848, Mihail Andreica, tovarăș de arme și soț de suferință al lui Iancu și Axente, un bun și credincios fiu al poporului nostru.

Mihail Andreica, proprietar în Câmpeni, n. 9 Nov. 1827, cel mai viteaz tribun din oastea lui Iancu, în urmă prefect în locul lui Butean, pe care l-a spânzurat Hatvany. În etate de 21 ani A. a dovedit în mai multe bătălii un rar curaj. Insuși Iancu zice într'un decret al seu, din 15 Sept. 1849, că gloria învingerii asupra armatei lui Hatvany i-se cuvine tribunului A. Viteaz în bătălie a fost uman și îndurător cu cei învinși. La 1849 a fost împreună cu Iancu trimis în deputațiune la împăratul în Viena. — Un tainic joc al soțiilor i-a mântuit vieța și l-a scăpat de soarta tribunului Molnár, a prefectului Dobra, Butean și alți Români din Abrud și Abruzel, cari au căzut jertfă trădării. Intrând Hatvany, în 6 Maiu 1849, în urma unei trădări, în Abrud, în timpul când Români cu Maghiarii tractau în biserică reformată despre condițiunile împăciuirii, a pus mâna și pe A. În ziua următoare Hatvany invită pe prefectul Butean, ca dinsul să meargă la Iancu în Câmpeni cu o provocare în scris, ca Români în 24 de ore să depună armele și să capituleze. Butern a refuzat. Astfel a trimis Hatvany pe A., acesta însă nu s'a mai întors la Hatvany, precum îl „poruncise“, ci împreună cu Iancu și cu ceilalți tribuni s'a pus în fruntea vitejilor „Moși“, cu cari au zdrobit și nimicit armata lui Hatvany. A., prototipul adevăraților Moși, la nașterea sa primește deja semnificativul nume „Ursuț“, nume ce în Munții Apuseni se dă nou născuților de o făptură puternică. A. a fost decorat din partea împăratului Francisc Iosif I. cu crucea de aur pentru merite; ear' din partea împăratului tuturor Rușilor, Nicolau I., cu medalia de argint.

I. S. S.

Estă anunțul ce a trimis familia mult veneratului decedat:

Subscriși cu inimă înfrântă de durere în numele nostru, al tuturor consăngenilor și afinilor aducem la cunoștință amicilor și cunoșcuților trecerea din viața a scumpului nostru tată, frate, soț, cumnat și urchiu

Mihail Andreica

proprietar, membru pe viață al „Asociațiunei“ și al fondului de teatru român etc. etc. întâmplată Luni, în 15 Decembrie a. c. la 6 ore p. m. în etate de 75 ani, împărțit fiind cu sf. taine. Inmormântarea se va

săvârși Mercuri în 17 Decembrie a. c. la 2 ore p. m. în cimitirul gr.-or. din loc.

Fie-i țărina ușoară și memoria bine-cuvântată! *Câmpeni*, în 19 Decembrie 1902. Sabina Preda, născ. Andreica, fiică. Dr. Vasile Preda, ginere. Raveca Chirtop, născ. Andreica, soră. Vasile Chirtop cumnat.

Tovărășiile agricole.

(R) Tovărășiile agricole au ca țintă nu numai să învețe și să ajute pe țărani a-și lucra bine pământul și a crește vite frumoase, ci și să-și vindă apoi cu preț bun lutreg rodul pământului și al muncii lor.

Astfel, vîzurăm mai anul trecut, că tovarășia agricolă dela Sibiu a ajutat pe țărani a vinde cu preț bun laptele; la Seșiște s'a făcut apoi cuptor pentru uscatorul poamelor; tovarășia dela Orăștie d'asemeni a făcut mult în acest înțeles.

Durere însă, că nici până azi nu putem număra mai multe tovarășii agricole române decât cele mai sus arătate. E rău cu deosebire faptul, că în cele mai bogate ținuturi locuite de Români n'avem asemenea tovarășii.

Să luăm numai de pildă comitatul Aradului, Cenadului și părțile dinspre Murăș ale Banatului. Sunt peste jumătate milion suflete de Români aici. Cel mai bogat și cel mai muncitor. Grâu, și peste tot: grâne nicăiri nu se fac mai frumoase ca pe aici. Cine se îmbogățește însă pe urma muncii neobosite a Românului?

Sensalii (agenții) ovrei, cari cumpără cu preț scăzut și vind cu preț bun tot ce au rodit holdele de Români lucrute.

Tot așa cu vinul. Dela Radna începînd și până la Moroda, cât ține podgoria vestită a Aradului, cu vinurile cele bune de Măderat și Miniș, numai sate românești! Am vorbit însă și mai zilele trecute cu mulți țărani. Se plîng toți că nu pot vinde vinul nici chiar cu 12 cruceri litrul, căci Ovrei „s'au vorbit“ să nu dea mai mult, măcar că ei îl vind apoi cel puțin cu preț îndoi.

Tot așa cu gălițele și oușele: sunt în Arad Ovrei cari s'au îmbogățit din această negustorie.

Dacă am fi însă noi, Români, oameni mai cu pricepere, am face ca banul ce trece în punga Jidanului să rămână într'a noastră.

Am întemeia tovarășii numai pentru a desface rodul muncii noastre, pe care să-l vindem nu prin mijlocirea Jidanilor, ci noi de a-dreptul. Ne-am întovărăși satul întreg și chiar sate întregi și tot ce avem de vînzare, am vinde de a-dreptul. Grâul l-am trimite la morile mari, unde l vind Ovrei, vinul la marii negustori, oușele și gălițele tot așa.

Am ajunge astfel nu numai la preț mai bun, dar încă și la un ajutor care mult ni-ar fi spre folos. Estă anume cum. Primăvara, când sătenii nu prea au bani, ei sunt siliți unii să se înglodeze în datorii, pot căpăta avans (i-se plătește nainte) pe o parte din rodul ce și astfel îl vor vinde.

Dacă n'are grâne sămănate, are vite ori poame, gălițe ori oușe, vorba e că dacă știe să arate că va avea ce vinde prin cancelaria tovarășiei agricole, săteanul poate ajunge la bani când e în cea mai mare strîmtoare.

Am scris deja în numărul trecut că a sunat ora 12 pentru a ne deștepta și noi. Preoții și învățătorii să adune poporul și să-și învețe. Numai astfel primejdia americană ne va găsi gata de luptă.

Căci primejdia asta vine cu iuteața vaporului. Miniștrii Franței și Italiei au mărturisit deja că este înspăimîntător ce o poate ajunge pe Europa în urma trusturilor din America. Morgan, milionari americani, vîzînd că în America nu se poate vinde tot ce produce pământul și se face în fabrici, a cumpărat și închireat 124 vapoare mari,

cari nu au alt-ceva de făcut decât să aducă din America marfă în toate porturile (orasele dela mare) europene. Își poate închipii ori-și cine cum o să scadă prețul grânelor și a tuturor lucrurilor dela noi când ne vor năpădi americanii. Mai ales că vapoarele trusturilor americane când nu vor avea ce să aducă din America, vor căra aici marfă din alte părți ale lumii; vorba e să cutreere într'una mării și țării, căel numai așa pot scoate banii ce s'au cheltuit cu aceste vapoare, pentru cari americanii au dat și preț împătrit, căci li-au cumpărat pe toate câte au fost de vindut, ca astfel apoi să nici nu fie cine să țină pept trusturilor, acestor tovarășii uriașe americane cari vor și decide mersul piețelor.

În alt articol vom arăta cum să începem lupta pentru înfrîntarea tovarășiiilor agricole.

Pâne sêracilor.

Pentru a se cumpăra și a se împărți gratis pâne sêracilor din Arad, au contribuit la colecta „Tribunet Poporului“ următorii:

1. Dr. Virgil Bogdan	20 ec.
2. Vasile Goldiș, din incidentul căstoriei sale cu d-șoara Elena Luțai	10 „
3. Dumitru Boitor	2 „
4. „Victoria“	100 „
5. D-na Letiția Oncu	20 „
6. R. Ciorogariu	5 „

Joi a și început deja distribuția pânel, dându-se la peste 400 sêraci.

Dăruiri pentru Seminar.

Vă rog a publica următorul rezultat ce am obținut până acum cu colecta Nr. 314, pentru „Fondul de ajutoare al elevilor dela Seminarul diocesan gr. or. rom. din Arad“.

Au contribuit următorii:

1. Ilie Groza, inv. pens.	2 Cor.—fl.
2. Eva Groza,	1 „ —
3. Iosif Groza pedagog,	1 „ —
4. Mihai Groza econom,	1 „ —
5. Vichentie Lupșa econom,	1 „ —
6. V. Stamboly comerc.,	1 „ —
7. Eufemia Bătau,	1 „ —
8. Teodor Chiroi econom,	40 „ —
9. Iuliu Vuia inv.,	1 „ —

toți locuitorii din B.-Comloș.

Rog a se publica acest modest rezultat și încă în n-rul dublu de Sâmbătă, pentru a se anima oamenii și să pot în colectare avea rezultat mai mare.

Mulțumindu-vă de ospitalitatea suni B.-Comloș la 3/16 Decembrie 1902.

Cu stimă

P. Miulescu,
protopresb. ases. cons.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 19 Decembrie. Ministrul armatei comune Krieghammer și-a prezentat M. Sale demisiunea, care nu a fost încă primită. Se atribuie o mare însemnătate acestui demisii pe care ziarele o și comentează în chip foarte viu.

Se crede de altfel că demisia va fi primită și se și vorbește că nou ministru va fi generalul Pittreich, unul dintre cei mai iscusii generali care s'a distins în deosebi ca locșitor al șefului statului maior.

În ședința de ieri a Reichsrath-ului răspunzînd unei interpelări, prim-ministrul Körber a spus că în privința tarifului vamal, precum și a convențiilor vamale ce sunt de încheiat, cei două guverne ale monarhiei au ajuns aproape la definitivă înțelegere și în scurtă vreme se va și pute anunța aceasta în chip oficial.

PLEVNA.

Iată și ziua culminantă a șirului de universări ce ne reamintesc faptele în veci neuitate și glorioase de acum două-zeci și cinci de ani, când prin participarea ei cu o parte atât de hotărâtoare la unul din cele mai mari războaie ce cunoaște istoria, România a inaugurat renașterea ei și începutul erei celei mai strălucite a vieții sale naționale. Plevna! Două-zeci și cinci de ani s'au împlinit mâine de la acea zi neuitată, în care s'a hotărât de soarta aceluia războiu, prin ingenunchierea în sfârșit a cerbicioșei cetăți ce ținuse aproape cinci luni de zile în loc o eroică și strălucită armată, bravând în cele trei luni din urmă și silințele împreunate ale acestei oștiri și a nu mai puțin vitezelor trupe române, chemate și venite într'ajutor.

Cinci luni de încordare continuă, de fie-care zi, de fie-care oră; cinci luni de lupte aprige și sângeroase, între care faptul de arme române de la Grivița strălucind în primul rând, ca o fulgerare a unei strămoșești viteji și străvechi gloriei reinvitate — cinci luni de zile, numele blestemat al Plevnei fu în toate gurile; o lume întreagă era cu privirile încordate așintite asupra acestui punct, unde stătea în cumpănă soarta și viitorul atâtor popoare — și iarăși o lume întreagă fu, care respiră ușurată când sosi însfârșit ziua hotărâtoare: 28 Noembrie 1877.

În cuvinte simple, sobre, dar cu atât mai pătrunzătoare, se reamintește în prețioasa publicație „Treizeci de ani de domnie al Regelui Carol I” istoria acelei zile epocale:

„28 Noembrie (10 Decembrie)... Având posturile brigăzii Sachelarie și ale Diviziunii IV observă peste noapte o mișcare a inamicului, care aduna trupe spre gura Plevnei și începuse construirea unui pod peste Vid. În zorii de zi Turcii părăsesc reduta No. 2, care e imediat ocupată de trupele române din tranșee (regimentul 4 de linie și un batalion din regimentul 6 de linie). Brigada Sachelarie și brigada Borănescu ocupă trei redute pe înălțimile de la Opanez. Bateria Crimeanu deschide un foc violent asupra celor două redute ce se mai află în mâna inamicului și trupele fac asaltul. 2000 prizonieri și 6 tunuri cad cu această ocaziune în mâinile trupelor române biruitoare. Brigada Cantilli, precedată de bateria calărească Alexandrescu, ia inamicul în flanc pe șoseaua Sofia. Colonelul Cerchez înaintează în același timp despre Bucova direct asupra Plevnei

și regimentul 6 de linie este primul care scoboară în oraș. Peste Vid se urmează luptă crâncenă între capul coloanelor turcești și trupele rusești, care caută să închidă drumul de eșire al inamicului. În această luptă Osman-Pașa este rănit. Văzându-se bătut și impresurat din toate părțile, inamicul arborează drapelul alb în mai multe puncte.

„Trupele române procedează la desarmarea inamicului și la adunarea prizonierilor. Un ofițer superior turc se prezintă înaintea colonelului Cerchez cu vestea că Osman-Pașa așteaptă să se înțeleagă asupra sorții trupelor sale. Colonelul Cerchez merge la locul indicat unde găsește pe Osman pașa, care-i declară că se consideră prizonier.”

Iar în publicația „30 de ani din domnia militară a regelui Carol I” citim mai departe următoarele însemnări, în formă de memoriu al acelei zile:

„Osman pașa este rănit și prins; el s'a predat Românilor și se găsește acum într-o casă albă situată lângă Vid, cam la patru kilometri de la locul unde se află Domnitorul și asupra căreia el își îndreptează ochii fără voie, Domnitorul înscințează pe împăratul.

„Apoi Domnitorul se îndreptează către diviziunea III-a, care a luat cu asalt Opanezul, și este primit aci cu urale nesfârșite. Tunuri și prizonieri turci trec pe dinaintea sa, în lung convoiu. În urmă, se duce spre podul de peste Vid. Pe șoseaua Plevna-Sofia și nu departe de acest pod, întâlnește trăsură în care se găsea Osman-pașa rănit, sub o escortă de călărași români din al 3-lea regiment. Îndată ce Osman-pașa află cine este acela care înaintează către trăsura sa, se ridică cu toate durerile sale și nimeni nu poate să-l rezeze. Domnitorul îi întinde mâna și-i exprimă cu cuvinte mișcătoare admirațiunea sa pentru eroica apărare a Plevnei...”

În vremea aceasta, la București, se faceau imponente manifestațiuni înaintea palatului de la Cotroceni unde se afla Maria Sa Doamnă ași înaintea locuinței primului ministru I. C. Brătianu; — știrea despre căderea Plevnei nu sosise încă, firește, dar cetățenii Capitalei sărbătoreau victoria de la Rahova, raportată, cu puține zile înainte, de trupele românești.

Când însă știrea despre căderea Plevnei sosi, un adevărat delir fu în Capitală; știrea, de alt-fel, avu un răsunet nespus în toată Europa; și pretutindeni se menționa partea ce a luat România la victoria dobândită.

Felicitările se concentrară cu deose-

bită adresându-se comandantului suprem al trupelor ruso-române dinaintea Plevnei, Mariei Sale Domnului Carol. Împăratul Alexandru al II-lea conferă Invingătorului de la Plevna ordinul Sfintului Andrei cu spade, și împreună cei doi Suverani își fac intrarea solemnă în Plevna și se opresc la locul unde se afla cortul lui Osman Pașa; aci aștepta Marele duce Nicolae cu suita sa și un Te-Deum se celebră în buburul tunurilor.

Două-zeci și cinci de ani au trecut.. Împăratul Alexandru nu mai este. Pe tronul strălucit al Țarilor se află astăzi Maiestatea Sa Împăratul Nicolae al II-lea. Neputului August al gloriosului Alexandru al II-lea a adresat Maiestatea Sa Regele Carol cuvintele de amintire ce l-a inspirat recenta Sa vizită la locurile acelea — cuvinte ce este locul a le reaminti aci încă odată:

Plevna, 30 Octombrie 1902.

Maiestății Sale Împăratului Rusiei.

Aflându-mă pe câmpul de luptă dela Plevna îmi reamintesc cu o adâncă emoțiune vremea neuitată când eram alături de Împăratul Alexandru, Augustul moș al Maiestății Voastre, împărțind cu El, zi de zi, vicisitudinile luptelor memorabile care au fost răsplătite, după lungi eforturi, prin strălucita victorie de la 28 Noembrie.

Am depus astăzi, ca mărturie a sentimentelor Mele de recunoștință, o cunună pe mormântul vitejilor soldați ruși pe cari am avut cinstea ce a-i avea sub ordinele Mele. Mă felicit de această ocazie solemnă de a renoi Maiestății Voastre asigurarea viiei mele simpatii și a sincerei mele afecțiuni.

Carol.

La care telegramă Maiestatea Sa Împăratul Nicolae II lea a răspuns:

Maiestății Sale Regelui României.

Sentimentele pe cari Maiestatea Voastră a bine-voit a Mi le exprima, vizitând câmpul de luptă de la Plevna, Mă ating viu și prețuiesc din adâncul inimei mele omagiul ce l-a plăcut M. Voastre a aduce victimelor luptelor eroice cari au încununat cu o glorie neștearsă epoca de confraternitate a armatelor rusă și română. Rog pe M. Voastră să primească, dimpreună cu toate mulțămirile Mele, asigurarea sinceră a afecțiunii Mele nestrămutate.

Nicolae

Ast-fel se păstrează, și în așa chip se vor perpetua, amintirile comune al acelor zile, ce se vor număra de veci printre cele mai strălucite ale istoriei țării noastre, ca

și ale istoriei imperiului vecin, cu care alături ne-am găsit în tovarășie de zile grele, într-o astfel de frăție de arme adică, în care cu adevărat se îmbină și se string legăturii de acele ce nu se pot uita, și nu se pot șterge!

28 Noembrie.

28 Noembrie, s'au împlinit douăzeci și cinci de ani de când Plevna și ilustrul ei apărător Osman Pașa, după o îndelungată și eroică rezistență, au căzut în mâinile oștirilor aliate rusu-române.

Credem interesant, cu acest prilej, a aminti aci însuflețirea cu cari Corpurile legiuitoare ale României au primit, acum un pătrar de veac, știrea fericită atât de mult așteptată.

Căderea Plevnei a fost adusă la cunoștința Adunării deputaților în ședința de la 29 Noembrie 1877 de către președintele ei C. A. Rosetti, prin următoarele cuvinte:

Di președinte. D-ilor deputați, sunt dator, și știți oficiale nu sunt încă venite ca să poată banca ministerială a vă spune cuvântul său, sunt dator vouă, reprezentați ai națiunii, ca să vă anunț ca fapt pozitiv că Plevna, acel al doilea Gibraltar, și Osman-pașa, acel erou al Imperiului Otoman, s'a închinat și este în mâinile armatelor aliate. (Aplause prelungite).

Acum, reprezentanți ai națiunii, când vedeți faptele armatei voastre — din partea-mi nu mai am nimic de zis. — Rămâne să chibzuim, dacă credeți că este bine, chiar astăzi să trimiteți o telegramă Mariei Sale Domnitorului, prin care să exprimați simțămintele voastre și tot de-odată și Maiestății Sale Împăratului Alexandru, nobilul Său Aliat, pentru bravura oștirii Sale. Tot de-odată aș crede că ar trebui să trageți la sorți o comisiune, care să meargă să felicite pe Maria Sa Doamna, din partea reprezentațiunii naționale. (Aplause entusiaste și îndelung repetate).

D. B. Maniu susține propunerea președintelui „de a da un vot de omagiu, de recunoștință acelei viteze armate române care a făcut din această zi, o zi de sărbătoare pentru națiunea noastră”.

George Pruncu, după ce declară că se unește în totul cu propunerea președintelui, adaugă:

„Aș fi însă de opinie, d-ilor, dacă și onor. Adunare va binevoi a admite propunerea mea, ca prin votul ce vom da astăzi în privința armatei române și de

Poesii populare

de

M. Eminescu.

(Urmare).

77.

Ha! săracă primă neagră
Strigă-mă ca să fi tu dragă.
Da eu dragă nu fi oi fi
Că nu mi-a dragi feciorii.
Bărbatul din grai grăia:
Mândră, mândră draga mea
Ce trecu p'îngă fereastră
Că s'a văzut umbra 'n casă?
Da mândra din grai grăia:
Bădișă lumina mea
Trage altul cu mâna

Bădișă, lumina mea,
Mie-mi vine a cânta.
— Cântă, mușcu și gara ta.
— Trandafir dela fereastră
Eu te rog să meri a casă
Că pe sară nu-i de noi.
Nu veni neli mâne sară
Că doarme dușmanu afară,
Ci vino tu Miercuri noapte
Că dușmanii dorm de moarte
Și vină tu mâne sară
Că pe Toma 'l mân la moară
Draculul să-l mai omoară
Și mi 'l patul în cămară
De-l pofti l'oi scoate afară
La cea umbră de cămară.

Numa bădișor frumca
Nu veni pe la fânitâ
Că se vede urma 'n tină
Nici mai pe lângă obloc
Că se vede jaru 'n foc.
Ci vină p'îngă fereastră
C'oiu gândi că 'l mișă 'n casă
Scobriște printre vasă.

78.

Stiu că nu ești golumbea
Nici mierlă, nici torturea,
C'acele nu cântă așa
La o inimă c'asa mea.
Că glasul tău e subțire
Mi ai cântat de despărțire.
Mai rău nu te-aș blășiama
Numai să-ți pice aripa
Ca să nu mai poți sbura
De ce mi-ai cântat așa.

79.

Mândră, mândruța mea,
Că tu ești vieța mea:
O lungești și o îndulcești
Ș'o mângâi ș'o ferecești.
Uite drept la mine-n față
Și mă umple de dulceță
Că de dorul meu mai mor
Și nu pot Doamne, să sbor
Că eu de aș putea sbura
Pân' la sfânta Vineri,
Eu m'aș ruga și mi-ar da
Inimioara ta.

80.

Ostenit-am ostenit,
Foarte tare m'am trudit,

Până ce te-am dobândit
Că acuma norocul
Vrea să-și caute locul.

81.

Mândră, mândruța mea
Că tu ești vieța mea
Să trăim, să ne iubim
Și să ne și veselim.

82.

Frunzuță verde de nuc
Vine vremea să mă duc
Să mă duc de-aiel cu dor
Ca și luna pe sub nor,
Să mă duc de-aiel cu jale
Ca și luna printre stele,
Să mă duc să nu s'jung
Dorul mândrei să nu plâng,
Că dorul de m'a s'junge
N'oi mai înceta a plânge.
O! plânge și m'oi văita
De munții s'or legăna
Patărele s'or mira
Și la mine-or alerga
Cu jale m'or întreba:
Ce plângi tu așa doios
Voinicășule frumos!
Doară mândra te-a lăsat
Sau 'mi ești gata de 'nsurat?
Eu i-am răspuns plângând
Din inimă suspinând
Mândra mea m'a înșelat
De pe mine m'a lăsat.

83.

Frunză verde sălcioară,
Măruță Mărioară,

Cu rochița roșioară,
Cu polcuța foc și pară.
Frunză verde fir de linte,
Măruță fără de mînte,
Zi mîn-ta să te mărite.
— Ba 'nsoară te d-ta
Să ved ce posnă-i lua.
De-l lua una ca mine
Dumnezeu să-i dea bine,
De-l lua o mai frumoașă
Dumnezeu să-ți facă casă
De-l lua-o bălșioară
Dumnezeu să-ți-o omoară.

84.

Lunca țipă, lunca sbiară
Dup'an puiu de căprioară,
Țipă, țipă și răcnește
Căprioara nu-și găsește.
Lunca țipă, lunca zice:
Taci dușie nu mai plânge,
Ori rochița te prea strînge
Ori colanul nu te s'junge?
Dă rochița la bădișă
Că bădișă-i negustor
Ș'a da-o la croitor
Ș'a lărgi-o subsuoară
Ș'a mai da multe parale
Ș'a lărgi-o pân' la poale
Ș'a mai da un pușor
Și 'i-a trage-un cercușor.

85.

De-am s'junge pân' la toamnă,
Lelișă Ioană,
Să swim din cramă 'n cramă,
Lelișă Ioană,

demnului ei Șef, să declarăm cu Șeful său a bine-meritat dela Patrie. (Aplause prelungite).

George Misail a făcut și susținut următoarea moțiune:

„Măriei Sale Carol I. Domn glorios al Românilor“.

„Armatei Române, care, în campania anului 1877, și-a reluat vechea și glorioasă misiune de a fi scutul patriei și de a-și vărsa cu generozitate sângele pentru liberarea popoarelor cari gem sub jugul barbar al semi-lunel, regimentelor de linie, excelenței noastre artilerii, dorobanților și vânătorilor, călărașilor și roșoșilor, rămășițe venerabile, vârstare neprețioasă ale acelor batalioane falnice ce din secolul XIII până astăzi n'au încetat să a fi ante-garda creștinătății în luptele cu hordele Islamismului“.

„Adunarea Națională trimite felicitările sale pe câmpul de onoare și sânge, în zidurile formidabile ale Plevnei, cucerite de oștirile aliate.“

„Adunarea Națională, în numele Țării recunoscătoare, declară că: Domn, guvern și armată au bine meritat dela Patrie, care este mândră de fiii ei“. (Aplause).

Nicolae Fleva aduce elogii și exprimă recunoștința sateanului român, care formează și reprezintă temelie Statului nostru și care „numai prin inimă, iar nu prin educație și prin instrucție, știe cât e de mare și sfânta datoria de a-și vărsa sângele pentru țeara lui“.

George Vernescu. D-lor deputați, eu v'ăș ruga că în momente așa de solemne, în cari se află astăzi țeara, să nu facem nici o propunere particulară, ci să lăsăm ca ca biroul Adunării, al Reprezentației Țării, să exprime aceste sentimente de recunoștință Domnitorului și oștirii române în genere. (Aplause).

Nu trebuie să facem distincții de clase într'un moment, când Domnitorul, ofițerii și soldații au fost cu toții la înălțimea datoriei lor. (Aplause prelungite).

Acum, trebuie să trimitem peste hotar o strângere de mână frățească la toți, și dea Dumnezeu ca și noi, când vom fi acolo, să ne facem datoria cum ne-o facem aici, să ne-o facem cu acel devotament și abnegație, cu cari și-au făcut Domnitorul, ofițerii și soldații români.

Astăzi să mulțumim tuturor pentru reînnoirea gloriei străbune, să mulțumim Domnitorului și armatei că a încoronat națiunea

cu laurii victoriei, reputeate de armata română pe câmpul de luptă. (Aplause).

Iată, d-lor, propunerea ce trebuie făcută din partea biroului, care ne reprezintă pe noi toți; și în materie de asemenea propunere nu trebuie să facem politiciă.

Tot de odată cred că e bine ca tot biroul să comunice din partea noastră ca Adunarea, în unanimitate, simte de datorie a face mulțumirile și felicitările ei Marilor Imperator Alexandru II. (Aplause).

Propunerea lui George Vernescu a fost admisă în unanimitate.

Adunarea a delegat apoi o comisiune, aleasă din sinul ei, prin tragere la sorți, care, împreună cu biroul să prezinte felicitările ei, Măriei Sale Doamnei Elisabeta.

Această comisiune era compusă din deputați:

Petre Zamfirescu, Ion Fundescu, R. N. Locusteanu, Pană Buescu, G. Fulger, G. Tacu, G. Cantili, N. Furculescu, H. Zugrăvescu, M. Burileanu, I. Poenaru, N. Constantinescu, C. Fusea, D. Genescu, G. Hasnas, P. Arbore, I. Carabatescu, C. Lecca, I. Sturdza, I. Ionescu.

Conform votului Camerei, biroul a trimis Domnitorului următoarea adresă de felicitare:

„Adunarea deputaților, în unanimitate, exprimă Măriei Tale călduroasele ei felicitări pentru strălucita victorie dela Plevna. Ea declară că armata română și Comandantul ei Suprem au bine-meritat dela Patrie.“

„Adunarea reagă pe Măria Ta să facă a se agree de Majestatea Sa Impăratul Alexandru al II-lea, viile sale felicitări pentru glorioasa isbândă a armatelor Lui.“

„Să trăiești Măria ta!
Să trăiască Majestatea Sa Alexandru al II-lea!“

„Să trăiască armatele aliate!“

Biroul și comisiunea Camerei prezentându-se apoi și la palat, Măriei Sale Doamnei, președintele C. A. Rosetti a rostit, în numele Adunării, următoarele cuvinte:

„Camera deputaților a votat astăzi în unanimitate că armata română și viteazul ei Conducător au bine-meritat dela Patrie.“

„Reprezentanții națiunii ne-au făcut onoarea de a ne lasărcina încă de a prezenta înălțimei Tale felicitările și simțimentele lor de devotament pentru Măria

Ta, care, pe când Ilustrul Căpitan conducea armata română la glorie, ca o mamă duiosă vîdecea ranele oștenilor și-i retrimitea astfel, vesel și puternic, la nouă biruinți.“

Să trăiești Măria Voastre, pentru a iubi și a fi iubiți.“

La felicitările Adunării, Domnitorul a răspuns prin următoarea telegramă:

„Felicitările, ce Mi-a trimis Adunarea deputaților, sunt cu deosebire scumpe inimii Mele de Domn și de oștea română.“

„Memorabilul triumf dela Plevna va deschide, sper, o nouă eră de mândră dezvoltare și înflorire pentru iubita noastră Patrie.“

„Puternicul și bine-voitorul nostru vecin, Majestatea Sa Impăratul Alexandru al II-lea, cu a căruia glorioasă armată oștirea română și-a amestecat sângele, a fost foarte simțitor pentru simțimentele ce i-a exprimat Adunarea deputaților României.“

„Fiți interpretul simțimentelor Mele de grațitudine către mandatarul Țării“.

Carol.

La Senat, știrea despre căderea Plevnei n'a fost comunicată în mod oficial.

După deschiderea ședinței, dela 29 Noemvrie, Dimitrie Brătianu, vice-președinte al Maturului Corp, care presida acea ședință, a scisat Senatul despre adresa de felicitare ce urmează a fi trimisă Domnitorului pentru gloriosul fapt de arme al armatelor aliate.

În acest scop, ședința a fost suspendată.

La redeschidere, Dimitrie Brătianu a dat citire următorului proiect de adresă:

„Prea Înălțate Doamne,

„Partea ce a luat armata română la căderea Plevnei a umplut inimile tuturor românilor de bucurie și de o legitimă mândrie națională.“

„Eroismului Măriei Tale și al oștenilor români datorim reîntoarcerea gloriei străbune.“

„În fața acestui fapt măreț, Senatul, în unanimitate, prezintă Măriei Tale viile sale felicitări și aduce omagiul devotamentului său.“

„Să trăiești Măria Ta!“

„Să trăiască România!“

Senatul a aprobat această adresă prin aplause generale și prelungite.

Totodată, Senatul a dat autorizare biroului său ca să prezinte felicitări Măriei Sale Doamnei.

La telegrama Senatului, Domnitorul a dat următorul răspuns:

„Armata și Eu suntem recunoscători pentru felicitările, ce ne trimite prin D-voastre, cel dintâiu Corp al Statului.“

„Națiunea română, sunt convins, nu va uita nici-odată recunoștința ce se datorește oștirii, scut puternic și onoarei și independenței.“

„Spriginiți pe patrioticele sentimente ale Senatului și ale Țării întregi, vitejii noștri oșteni vor merge împreună cu mine neclintuți pe calea măriei și prosperității patriei“.

Carol.

Biroul Senatului s'a prezentat la palat și Dimitrie Brătianu a rostit următoarele cuvinte:

„Măria Ta,

„Senatul se simte fericit d'a prezenta astăzi Măriei Voastre felicitările sale respectuoase și omagiul simțimentelor sale de devotament, pe cari le-a prezentat Prea Înălțatului nostru Domn la primirea naveli îmbucurătoare a luării Plevnei.“

„Pe când eroismul oștenilor români și al Augustului lor Șef, creia României titluri neprescriptibile la stima și la iubirea lumii întregi, Măria Voastră ați luat și luați o parte activă la apărarea Patriei, căutând a ușura suferințele braților noștri oșteni, rane pe cari ei le primesc voioși pe câmpurile de bătăie, pentru-ca să vindece rana cea mare a țării noastre, pentru-ca să dea României, independența atât de dorită.“

„Să trăiești Măria Ta!“

„Trăiască armata română și Ilustrul său Șef!“

„Trăiască România liberă și independentă!“

La 15 Decembrie, Domnitorul s'a reîntors în Capitală, fiind primit cu mare entuziasm.

Dela gară, Domnitorul s'a dus de-a dreptul la Mitropolie, de unde apoi, după serviciul Te Deum-ului, a intrat în sala ședinței Camerei și a ținut următoarea cuvântare:

„Domnilor Senatori,

„Domnilor Deputați,

„În anul 1866, când am pus piciorul pe pământul românesc, am venit mai întâiu în mijlocul Reprezentației Naționale, spre a spune țării că din aceea zi vom împărtași împreună soarta cea bună ca și pe cea rea.“

„Un-spre-zece ani au trecut de atunci

Să bem vin să mâncăm poamă,

Lelița Ioană,
Și să frigem la păstramă,
Lelița Ioană.

(Va urma).

Solomon.

— Legendă. —

II.

„Cetera (vioara) a făcut-o (inventat-o) Solomon“.

(Urmare și fino.)

Câtă putere are blăstămul părintesc și mai cu seamă blăstămul de mamă se vede și de aci, că Solomon după-ce la blăstămat mamă-sa nu a mai avut stare și alinare, ei până la moarte s'a tot dus prin lume și el moartea la prins și legat — nu acasă în curtea sa și în pat, ci în câmp într'o pustietate.

„Solomon cu mintea sa a închis moartea și a stat așa șapte ani“; dar în urmă și moartea i-a dat de cap, ori cât a fost de cuminte. În căile sale adevă, Solomon s'a întălnit cu ciurma. Văzându-l în dinți se luă cu ea la vorbe și din asta în ceea veniă cu vorba până ce se cunoșcure bine... Solomon își puse în gând să o prindă și s-o închidă și deci se luă pe lângă ciurma cu lingșirea:

— „Am auzit, ciumo, că tu te poți face ori-ee și ori cum vrea; dreptu-? "

— „Da“ — zise ciurma.

— „Fă-te asta...; fă-te ceea...; fă-te așa și așa...“ — zicea Solomon, ear ciurma se făcea după cum Solomon dorea. Ținând Solomon în mână un plisoiu de pană de găscă zise către ciurma:

— „Totuși în plisoiul ăsta nu ai putea intra“.

Ciurma nici în coaci nici încolo, ci îndată se vîri în plisoiu, ear Solomon o închisă cu dopul pregătit spre acel scop și apoi se duse la un butar și-i porunci să facă o butiță, în care să închidă plisoiul cu ciurma; peste butiță, alta mai mărișoară; peste asta a treia și mai mărișoară și tot așa până când plisoiul cu ciurma fură închisă în șapte buți, pe cari apoi Solomon le aruncă în mare, în știrea valurilor și în grigea vînturilor. Șapte ani încheiați au plutit buțile pe mare și tot atîta ani a stat închisă și ciurma, până când niște pescari prinzându-le și spărgându-le cea mai de-ăsupra, care de multele lovituri de valuri se mai dogise, văzând pe a doua, din curiozitate pe a treia și tot așa până când detersă de plisoiu și-l deschiseră, când apoi ciurma, fîmîndă li mîncă pe toți dintr'o dată. Nu mai avea sațiu ciurma. Umbra însă în rîptul capului să dea de Solomon. Solomon prinzînd de veste, că ciurma îl ceareă pe tot locul, și-a potcovit îndărăptul calului (a bătut potcoavele întoarse) și așa alerga cu el. Ciurma a dat de urmă și hal! dar nu naște, ci napoi, tot napoi. De multe alergări i-se urise și ciumei, când odată văzînd o o muere și intrînd-o, că pe cine caută? ear ciurma spunîndu-i că pe cine,

muerea li spusese, cum Solomon și a potcovit calul îndărăpt și că dacă va merge după cum duce urma dreaptă, în vecl nu va da de el.

— Ciurma apoi apucă pe urma întoarsă și hal! hal! Văzînd de departe Solomon, că ciurma e p'aci să-l ajungă, se ascunsă în niște pipirig; dar pace-l să mai poată scăpa! Ajungîndu-l și aflîndu-l tîpînd în pipirig, ciurma li zise — „Acuma ești al meu, Solomoane!“

— „Ved, că iți-am căzut pe mână și nu mai pot scăpa; dar tu-ți fă voia cu mine“ — zise Solomon fără nici o părere de rău, văzîndu-se acum aproape bîrăn.

— „Că nu-ți fac mai mult, decât să te chinuesc atîta ani, cîtși am stat eu închisă, plînd pe mare“ — zise ciurma. Îngrozindu-se Solomon de chinul ce ar fi să sufără în șapte ani, vîind a scăpa de el, în acel ceas își adună toată mîntea și înțelepciunea și le ceru sfatul: ca să scape? ear mîntea și înțelepciunea li și sfătuiră:

— „Ciumo, am auzit, că tu te știi face și frumoasă“.

— „Știu“.

— „Înainte de a mă chinui, fă-te o fată fără păreche în frumșetă, cîci n'am văzut frumșetă femească nici când“. Ciurma la ascultat, făcîndu-i voie.

— „Acuma te mai rog de una, ciumo: Lasă-mă să-mi fac coșciugul să-l am gata, ca în el să chinuesc și să mor“. Ciurma, întrebîndu-l în cătă vreme își poate face coșciugul și primînd răspuns, că într'un an

li poate găti, li lăsă în pace un an; ear la anul venind la Solomon și aflîndu-l întîlnit în coșciug li zise:

— „Acum Solomoane, fi gata, că mă apucă să te chinuesc“ și cu asta își zgâlă ochii și să făcu urtă, încât Solomon se spăria și de spaimă li luă s'ăbia, apoi frigurile și dureri cumplite. Ciurma se făcu și mai urtă, și-i zise lui Solomon:

— „Șapte ani am să te coc și să te sparg prin tot trupul“. Solomon se îngroză; dar luîndu-și ear inima n' dînti și vîind să scape de chinuri zise.

Ciumo, ciumo! Am auzit, că te știi face urtă; dar tu ești tot frumoasă, că-mi ești dragă. Ca să cred, că poți fi și urtă, fă-te cum ești mai urtă și mai înfloritoare, ca să vezi cât pot suferi și să te conving, că mie rău nu-mi poți face“. La auzul acestor vorbe, ciurma se înfurie și-și adună toată urliciunea, încât Solomon pe loc își dete sufletul și astfel scăpă de chinul alor șapte ani.

Ciurma văzîndu-se înșelată și aci de Solomon, se depărta, alergînd și răcimînd de ciudă, și de atunci până azi, zice-se, li caută omul și nu se prinde de fle-cine. Pe Solomon, vîind cine va să-l ducă să-l îngroape, li a legat cu coșciug cu tot în spatele calului său, ear calul a luat-o cu el la fugă, până în țara lui, la curtea; ear nu mă sa la îngropat eu mare paradă și li plîns căt a trăit.

G. Bodnariu.

Multe greutăți, multe nevoi am avut de lăsat. De șase luni, mari și însemnate evenimente s-au petrecut. Locul meu în asemenea împrejurări era în fruntea oastei, care apăra moșia românească, onoarea și neatinerea ei. Țara știe cum armata și-a făcut datoria, cum ea a realizat speranțele puse într'însa, justificând și neștrămutata Mea încredere.

„Intorcându-Mă de pe câmpul de luptă, astăzi când cele mai scumpe din dorințele dela o mie opt sute șasezeci și șase s-au îndeplinit, am voit a veni earăși în mijlocul d-voastre, spre a vă mulțumi de felicitările ce Mi-ați trimis prin delegațiunea însărcinată a Mă întimpina în Bulgaria. Din fericire, evenimentele au mers mai repede decât se credea, și astăzi avem o nouă pagină de înscris în istoria noastră, căderea Pleveiei.

„Știu și am simțit că țara a fost într'un cuget unită cu Mine în toate grelele împrejurări prin cari am trecut, și că ea a tresălit de bucurie la auzirea isbăndelor armatei noastre.

„Sunt mândru că am fost în capul ei pe când și-a vărsat sângele pentru independența scumpei noastre patrii.

„Dumnezeu să bine-cuvinteze România de sine stătătoare și să întărească pururea viteza noastră armată!“

Adresa camerei, — răspunsul M. S. Regelui.

Luni, la orele 11^{1/2}, membrii biroului Adunării deputaților, împreună cu membrii comisiunii însărcinate a prezenta M. S. Regelui Adresa camerei, au plecat din Dealul Mitropoliei, mergând la Palat, precedați și urmați de câte un pluton de gendarmi călări.

La Palat, au fost primiți cu ceremonialul obișnuit și introduși în sala Tronului.

La orele 12, M. S. Regele, însoțit de A. S. R. Principele Moștenitor. S'a așezat pe tron, având la dreapta pe d-nii miniștri, iar la stânga Casa Sa militară, și a ascultat cuprinsul Adresei, căreia i-a dat cetire de președinte al Adunării deputaților, M. Pherekyde.

M. S. Regele a bine-voit a răspunde, rostindu-se astfel:

*Domnule președinte,
Domnilor deputați,*

„Privirea ce aruncați pe un trecut așa de bogat în evenimente istorice, ca și sentimentele de dragoste și devotament ce Mi-le arătați din partea Camerei în cuvinte așa de călduroase, Mi sunt astăzi îndoit de scumpe, căci Mi-le roștiți tocmai la aniversarea memorabilelor lupte pentru neatinerea și în fața acestor steaguri, așezate acum în împrejurul Tronului, ca niște martori ai vitejiei armate.“

„Gândul patriotic al Reprezentațiunii naționale de a consfinți, prin un monument neperitor, amintirea acestor timpuri glorioase, — drept cinstea eroilor căzuți pe câmpul de onoare, și pila pantru urmașii noștri — ump'e sufletul Meu de o viue și adâncă mulțumire.“

„După-cum ostașul român și-a dovedit înșușirile războinice, acum 25 de ani la Pleveia, la Rihova și la Smârdan, așa și cetățeanul, în acești trei ani din urmă, a arătat la rindul său virtuțile sale civice, primind voinicește grelele sarcini ce ni-le-an impus împrejurările.“

„Imbrățișând eu un patriotism vrednic de laudă opera de reculegere ce ați inaugurat, Țara a dat dreptate aceluia cari au avut încredere într'însa și nu s'au îndoit de jertfele ce le poate primi când e vorba de a înălțura o primejdie, fie politică, fie economică.“

„Partea cea mai grea a acestei opere este astăzi desăvirgă, după-cum dovedește starea financelor noastre; nu vă mai

rămâne acum decât să arătați aceluia cari se îndoiesc încă de vitalitatea noastră, că, — cu toate piedicile ce ne stau în cale, — statornicia nu ne va lipsi și că nu ne vom abate dela hotărârea noastră până nu vom atinge scopul ce ni-l'am propus de a așeza viața noastră economică pe temelii sănătoase și neclintite.“

„Întru îndeplinirea acestui program de mântuire, sunt convins că veți da guvernului Meu un sprigin devotat și nemărginit, întregind astfel munca de Dumnezeu bine-cuvântată ce ați început, spre propășirea și întărirea scumpei noastre Români.“

„În numele Reginei, al Familiei Mele și al Meu, vă mulțumesc din adâncul inimei pentru caldele urări ce Ne aduceți din partea Adunării deputaților.“

Lupta în comitate.

Lugoj, 3/16 Decembrie 1902.

Congregațiunea extraordinară a comitatului nostru, convocată pe erl în unele afaceri administrative curente, cari nu se puteau amâna până la primăvară, a fost de scurtă durată și a decurs liniștit. Abia în 2 ore s'a mântuit întreaga ordine de zi, deși n'au lipsit momente apte de a provoca discuțiuni mai mari. Din toate părțile s'a observat o rezervă binevoitoare și astfel nimic nu a turburat mersul firesc al afacerilor.

Înainte de ordinea zilei a abordat dl. Coriolan Bredicianu cu deosebit tact și în mod demn și serios o chestiune delicată, care zilele trecute a produs mare consternare în orașul nostru și a primit răspuns satisfăcător din partea vice-comitelui.

Nu insistăm la acest loc îndecosebi asupra chestiunii însăși, fiind în urma interpelețiunii — după cât știm — afacerea deja în curs și vom avea ocaziune a ne pronunța atunci, când autoritățile competente vor stabili în mod precis și netedios starea faptică și vor lua măsurile necesare pentru a da satisfacțiunea cuvenită ordinii ofensate.

Interpelețiunea însă a fost la loc în interesul buniei păci și a ordinii publice, care până acum — cu toate contrastele politice și confesionale — nu a fost serios periclitată în orașul nostru, căci atât autoritățile publice cât și cetățenii au evitat după putință totul ce ar putea produce neliniște și scene tumultuoase în oraș. În cazul prezent însă părea autoritatea publică a avea prea mult regard față de poziția socială a provocătorilor scenelor turbulente. Este tocmai în interesul clasei la care aparțin cei bănuți, ca să se dea satisfacție completă ordinii turbulente. Este tocmai în interesul clasei la care aparțin cei bănuți ca să se dea satisfacție completă ordinii turbulate, ca cordialitatea care a caracterizat până acum raportul dintre civilime și militari să dăinuiască și în viitor.

Sednța s'a deschis la orele 10 a. m. prin dl. comite supr. C. Pogony. Îndată după deschidere se anunță următoarea

Ordinea de zi.

Dl. Coriolan Bredicianu: Însințea legii, toți cetățenii sunt egali. Aceasta e aksioma de stat modern și peatra fundamentală a constituțiunii țării noastre. Oficiile publice trebuie să procedeze uniform și să trateze în fie care cauză de o potrivă pe fie care cetățean fără privire la persoane și la starea socială.

Aceasta e condițiunea elementară pentru funcționarea unei autorități publice și totodată, baza ordinii, liniștelii și siguranței publice. Organele orașului Lugoj s'au abătut dela aceste norme de ordine publică, într'un cas recent foarte regretabil. Pentru această procedură contra legii tm ridice interpelearea, reclamând remediu și sanare.

Care este cazul și care a fost procedura?

Casul e o agitație: contra unei clase de cetățeni, anume a cetățenilor aparținători statului civil; contra naționalității și anume contra naționalității române; și contra confesiunii, și anume a confesiunii israelite. Casul prezent e punibil după § 172 alin. 2 a codului penal, ca delict care se urmărește din oficiu.

Până acuma numai noi am gustat din acest § al codului penal, fiind în permanența pe banca acușatorilor, și eată minune că am ajuns întrecuți de alții și prin acest fapt ni s'a schimbât rolul: am devenit din acușatori, acușatori.

Față de noi, urmărirea din oficiu pentru agitația cuprinsă în fericitul (?) § 172 se îndeplinește cu o rigurozitate necruțătoare; nu s'a purces însă în cazul acesta concret de o potrivă.

Ce înseamnă a urmări un delict din oficiu?

Îvindu-se casul, poliția nu mai trebuie să aștepte reclamațiune, nici reclamant, nici cererea pedepsirei, ci trebuie să stabilească faptul și să procedeze contra faptuitorului. Dacă faptuitorul sunt din statul civil, cauza merge la procuror; sunt faptuitorii din statul civil și din statul miliției active, atunci miliția îndeplinește procedura și pe civilist îl dă pe mâna procurorului, ear contra persoanelor din statul militar activ face din oficiu arătare la comanda militară respectivă, ca aceasta să procedeze în cercul ei de competență contra supusului său militar activ. Tot în modul d'n urmă se procedează și în cazul, când vre-un ostaș activ comite un delict urmărit din oficiu contra unui cetățean civil.

Eată un exemplu din viață. Un ostaș de rând din miliția activă, sparge într'un birt masă, scaune, sticle și fură șuncă, cârnați slăniță etc. Birtașul, sau ca să nu 'și strice întreprinderea, sau să zicem, că e greu bolnav: nu face arătare despre acest fapt punibil după lege, ca delict ce trebuie urmărit din oficiu; poliția însă informată prin organele sale despre cele întâmplate — fără privire la reclamant — face constatarea faptelor și din oficiu face arătare la autoritatea militară la care aparține faptuitorul, fiind că în fapta ostașului se cuprinde delictul furtului, care după lege se urmărește și pedepsește din oficiu.

Așa trebuia să se procedeze și în cazul de față, căci dacă un ostaș de rând din statul militar activ strigă în Cafenea publică la adresa cetățenilor israeliți „hap“ hep;“

dacă un ostaș de rând strigă tot acolo „Ez a kávéház tele van zsidó búzzal“ Cafenea aceasta e plină de putoare jidovească;

dacă tot acei ostaș de rând strigă: pusztuljanak az oláhok (piară Români) și pe deasupra, ca semnul unei potestate, mai ar și două exemplare din „Drapelul“ dacă ostașul de rând de repeșite ori sbeară: „ki a polgárcikkal“ (afară cu cetățenii civili), acest fapt constituindu-l poliția că cuprinde elementele constitutive ale delictului normat în §172 al 2 al cod. pen., adică: agitațiune contra unei clase de cetățeni (civilii) contra naționalității române și contra confesiunii israelite (ország, nemzetiség és hitfelekezeti elleni izgatás) și e în sine un delict ce trebuie urmărit după lege din oficiu, prin urmare trebuia și în cazul acesta să se îndeplinească procedura de mai sus, adică poliția să constate faptul și să facă arătare la comanda militară respectivă. Nu s'a făcut însă aceasta, deși sau pentru că nici nu a comis acest delict un ostaș de rând.

Sau poate nu a venit la cunoștința poliției orășenești faptul? Din contră, când i-s'a comunicat a doua zi cele petrecute în 8 l. c. ni s'a spus, că poliția le știe deja toate în detalii. Urmat au organele orășenești și în acest caz procedura aplicată la delictele urmărite din oficiu? Făcut-au constatarea faptului și arătare din oficiu? Făcut-au constatarea faptului și arătare din oficiu la comanda militară? De unde!

Nimic nu au făcut, din contră la insistența noastră expresă a denegat a face arătare din oficiu zicând că nu știe cine reprezintă civilii, Români etc., ear' cine voește să facă arătare, să poftesească la poliție; acolo se va lua cu dînsul protocol și atunci se va procede mai departe. Până acum, mulțumită Domnului, am fost scutiți de asemenea scene regretabile, și trebuia prin o procedură fără considerare a su prima în naștere asemenea supărări. Nu s'a făcut, deși bunul tact, prudența încă pretindea aceasta.

Constat deci, că acea uniformitate și egalitate, care trebuie să o păstreze oficiul orășeneș: polițial — conform legii — în cazul de față nu s'a respectat. Oficiile sunt și trebuie să fie ale tuturor cetățenilor — fără deosebire de naționalitate, confesiune, rang sau stare — căci numai așa avem drept a ne numi stat de ordine, ear' oficiul orășeneș în cazul concret nu a urmat procedura observată în consonanță cu legea în casuri analoge. Această procedură isbește crud în simțul nostru de dreptate și egalitate.

Drept aceea întreb pe dl. vice-comite, că are cunoștință despre procedura aceasta normală a oficiului polițial orășeneș? Întreb: îl desaproabă și dacă da, lua-va însuși dispozițiunile de lipsă, ca să se facă arătare din oficiu la comanda militară respectivă pentru faptul indicat.

Vice-comitele e încă deplin de acord, că egalitatea înaintea legii a fiecărui cetățean, naționalității și confesiunii trebuie respectată și consimte, că întru urmărirea faptelor comise contra legii să nu se facă nici o deosebire nici de persoane nici de starea lor. Nu știe ce pași a făcut poliția orașului Lugoj în cazul indicat de orator, dar se inferma și va face tot ce pretinde legea și principiul de egalitate înaintea legii a fiecărui cetățean și va grijă ca escepții să nu se facă. (Aprobări generale).

Ordinea de zi:

Întrându-se în ordinea zilei s'a luat la cunoștință conspectul viriliștilor pro 1903, s'a constatat mai departe că în zece cercuri a devenit vacant câte un loc de membru congregațional și anume în cercurile Rafna, Sudriaș, Oravița, Comorște, Gavoșdia, Mehadia, Lugojul român, Cârpa și Temerești.

În toate aceste cercuri s'au dispus alegeri noue, desigându-se ca zi de alegere 17 Ianuarie n. 1903. Totodată s'au ales prezidenții de alegere. Pentru Lugojul român s'a ales president dl. George Dobrin și substituit dl. Stefan Petrovici.

La preliminarul pentru pesele de încortelare militară a făcut dl. A. Vălean propunerea, ca să nu se întârzie cu lividarea acestor sume și să se compute contribuabililor în dare.

La rescriptul ministrului privitor la zidirea palatului de finanțe face dl. G. Dobrin propunerea, ca escedentul ce va rezulta din prețul vânzării realității aparținătoare comitatului și acoperirea speselor ce le are comitatul în afacerea aceasta, să se folosească pentru aranjarea arhivei. Propunerea se ia în considerare.

Tot Dr. G. Dobrin propune în legătură cu propunerile vice-comitelui referitor la ordonanțele ministeriale pentru simplificarea administrațiunii, să se țină strict seamă de Dumineci și sărbătorile tuturor confesiunilor și să nu se ordoneze pertractări în zilele aceste. Se admite.

În legătură cu aceste espune părințele Blajovan din Hodoș un cas recent în comuna H. rendești, unde s'a ținut o pertractare în decursul serviciului dumnezeesc și credincioșii erau conturbați prin necontenita intrare și eșire din biserică a celor cittați. Vice-comitele răspunde că a dat ordin strict în privința aceasta.

La chestiunea cumpărării de pământ a comunei Cliciova s'a ivit un incident interesant și caracteristic. Se știe, că marele proprietar Dr. Eszery 'și a vândut întreagă moșie, cumpărându-o în parte locuitorii români, ear' o parte (290 jug) comuna politică pentru pășune. Cumpărarea s'a aprobat.

Dl. Dr. G. Popovici propune, că luând în vedere că în sensul contractului e datorare comuna să plătească în termen de 3 luni dela aprobarea cumpărării prețul (100.000 cor.) și după ce până în luna Mai nu mai e congregațiune, să se autorizeze dl. vice-comite a s'proba anticipativ împrumutul cel mai favorabil dintre diferitele cari sunt acum în combinațiune, ca să nu întârzie comuna cu plata.

Se primește.

Dl. A. Buha, notar în Cliciova ia cuvântul și espune demersurile ce le-a făcut în chestiune. Arată, că știind că e pământ de vazăre, a atras atenția erarului, că e loc potrivit pentru colonizare (!) și în fine nereflctând erarul, a făcut totul ca țărani și comuna să cumpere acea moșie. Cetește apoi un raport din „Függ. M—g.“, unde e descris d sa ca „maghiarofag“, care de bucurie că a putut cumpăra pentru sat ultima moșie maghiară, a tras un mare bauchet și a petrecut satul cântând cântece antimaghiare și dacoromane. Vorbitorul protestează contra acestor însințări și cere dela vice comite îndemnisare, ca să facă pași necesari contra calomniatorilor. Espunerile dlui Buha au produs hilaritate generală. Comitele a trecut la ordinea zilei cu observarea, că afacerea nu se ține de obiect.

Discușiune mai mare s'a ivit la chestiunea iertării ardeșului de trg Anna Iohi din Mehadia, care a cerut să i-se ierte 500 cor. din ardeș, fiindcă a avut mari pierderi cu opreliștea vitelor din cauza episcotiei. După dezbateri mai lungă s'a primit propunerea, ca cererea să se respingă și să se invalideze conculs consiliului comunal, care a dat loc cererii.

Celelalte obiecte s'au luat la cunoștință.

DELA SATE.

Deliblată, e o comună mare și are locuitori Români și Sârbi. După cum ne spune statistica din 1900; românii sunt mai mulți cu 200 suflete. Așa dară de aici se vede, că Românii din Deliblată, ar trebui să fie și în comună; adică în reprezentanță și antiste în majoritate (adecă mai mulți.)

Lucrul însă nu stă așa, fiind-că în Deliblată Românii s'au făcut coadă la săcurile sârbești, că așa mai bine să poată tăia în frații lor Români.

O icoană de slăbiciune românească ne arată și alegerea de reprezentanță comunală ce s'a ținut Marți în 9 Decembrie 1902 în comuna Deliblată.

Îndată ce s'a publicat alegerea reprezentanței s'au început cu alvâlcurile și cu momelile. Iți era mai mare rușinea să vezi cum se veselau alegătorii Români în biroul mare al lui Iacovicu cu spiroaică jidovească, nu e vorba și sârbi au fost acolo, dar au fost tractați mai fain ca Românii; căci până-ce Sârbi bea rachiul cel puturos din sticle și pahare; Românii li-a dat să bea din lavoară și din vadra; de unde trăgeau cu olușele, ca — să-i sature mai îngrabă!

Deși se făcure Românii dubă de rachie, totuși unul dintre cei mulți văzând rușinea ce li-se face Românilor, a întrebat pe birtașul; — de ce nu dă și Românilor, rachiul cu sticlele, ci cu lavoarele? La asta a răspuns birtașul: Că, Românii pitula (ascund) sticlele și nu cutează să le dea cu sticlele, dar lor li bun să le dea rachiul cu olușele! Asta-i o rușine mare pentru Românii din Deliblată! Dar și mai mare rușine li pentru conducătorii lor, căci au preot și doi învățători români! Au nu sunt ei, în stare să li lumineze pe bieții români, ca să nu-și vândă dreptul pentru un ciocan de rachiu.

Nu văd cel puțin conducătorii români din Deliblată, că Românii lor în comună, numai boactări se aleg și ici colea câte un jurat, de ce nu lucră ei într'acolo, ca să se alege: chinez, casir, tutor orfanal, și românii!

Așa se vede că conducătorii se grijesc numai de burțile lor; deși le place, a se fali că ei sunt lumina poporului!

Din raportul acesta poate se cunoaște ori-cine pe Românii din Deliblată — și să-i judece ce plătesc, când ei își dau dreptul lor pentru o olușă sau un lavor de rachie. Li vom vedea cum să vor purta, la alegerea de antiste, care va fi în curând? Să vedem câți boacterii vor fi români; căci nu cred că se alegă alți domni mai grei, fiindcă sârbi din Deliblată, sic: „Pentru români și boacterie, li de ajuns!” (Za vlasi i boktarija je dosta!)

Vecinul deliblatenilor.

Am publicat cu întristare șirele de mai sus. În loc de vești bune și frumoase eată ce trebuie să publicăm din frumoasa comună Deliblată!

Români deștepti, viguroși și cu stare materială bună cum i-am aflat pe Deliblateni și impresia noastră câștigată la fața locului ne face se credem, că aci inteligența și conducătorii poporului nu întodeauna au putut fi la înălțimea chemării lor...

Nota Red.

Din Munții-Apuseni.

Răspuns Domnului Albini!

A scorni și a spune cu graiul neadevărului și calumniilor, este un lucru rușinos, dar a prezenta pe cineva opiniei publice în scris și prin ziare ca copleșit de multe și grele păcate, — este și mai rușinos, car pentru un ofician public cum e D-nul Iuliu Albini condamnabil chiar. — Respectivul Domn i-a fost de ajuns ca cineva pe care eu până-acum nu-l cunosc nici l'am îndemnat ori plătit ca să mă laude ori să scrie că aș fi om harnic, sic i a fost de ajuns ca să citească că sunt om harnic și D-sa amăsurat însușirilor sale firești, ca leul turbat, a sărit să arunce cu tină nu numai în mine dar în soția mea și în toți cei din jurul meu.

Dar domnule Albini eată iți spun eu publice: și că deși mi dai toate nisuițele, totuși cu sufletul meu nu sunt îndestulat cu ceea ce pot face și nu mă simțesc vrednic ca cineva să mă numească „om harnic” ear a mă lauda nu pot decât întru neputințele mele. Aplecările rele s'au avut și lăi mai au trecut germeții în sufletul meu, dar toată vrednicia mea o țin în aceea ca să împedesc dezvoltarea lor. Și despre aceste mar-

iori mi sunt toți aceia cu câți hazardul joc al sorții m'a împins că să trăiesc în apropiere.

Și dacă iți răspund nu o fac aceasta din frică că doară unul sau alții din amicii și cunoscuții mei încrezându-se scriselor D-tale vor dubita; caracterul, destoinicia și ținuta mea, nu, ci numai și numai ca neadevărul și calumnia să nu-și cuprinză loc în cel necunoscut și cu deosebire în ziaristica noastră.

D-ta zici „că eu la ori-ce ocaziune bag ură și zisanie între frații de ambe confesiuni”. Ear ca dovadă aduc o glumă ce s'a petrecut între Dr. Ioan Reeca și D-nul Petru Paul un fruntaș parochian de al mei și anume între păhare în pavilionul de vară a unui hotel din Zăgana. Domnule Albini spune curat și limpede ca lumea să știe ce și cum s'a întâmplat.

Spune ca domnul Petru Paul m'a invitat pe mine și pe soția mea și pe alți amici de-a d-sale la câte un păhar de bere și tot d-sa a lăsat ca să ne cânte și muzica și încă pe Ghiuța din Abrud.

După câțeva vreme a venit în acel pavilion și Dr. Ioan Reeca medic din Zăgana și s'a așezat la o altă masă cu niște tineri maghiari necunoscuți, a cinat și în decursul cinei unul din acei tineri, se spunea că e academician, — nu să putea mira cum de în Ungaria există așa de mari și multe libertăți încât și valachilor le este iertat a-și petrece cu muzica. Dr. Reeca în loc să răspundă aceluia infamii, pleacă acasă ear dl Paul răsindu-l întreabă „de ce nu mai rămâne ear d sa răspunde: că aici nu e pentru mine”. Dl Paul earăși răsind i a zis „lăși” o vorbă adusă și folosită în Zăgana numai și numai de Dr. Ioan Reeca și Iuliu Albini.

Constat însă ca dl Albini n'a fost de față, n'a văzut și n'a auzit cele întâmplate și totuși nu se rușinează a scrie publice: că la anul aceluia vorbe (se vede că aici să cunoaște pe sine) „inima mea s'a umplut de bucurie, barba mi a zis și ochii mi-au scripă văzând cum pisma și răutatea să seamănă între frați”, ear în pasajul următor: „mă mir pentru ce on. Părinte nutrește atât ură confesională în timpul de față?”

Eu dacă on. public celitoriu, din sincera mea enarație va afla, că „dovada dl Albini este dreaptă și că eu în timpul acela adică la anul muzicii lui Ghiuța m'au putut stăpâni toate păcatele scrise mie de Albini — li rog să mă condamne la din contră cu greață să-și întoarcă fața dela perfidul calumniator.

Părerea mea însă este ca aici să nimereste întocmai proverbul: „potoava care ticănește li lipsește un cui” și după aceasta Vă veți convinge din următoarele:

(Va urma).

Dar pentru sfânta biserică.

Tăcerea Dimitrie Simea, fost învățător provisor în comuna noastră biserică: cească Bărsa (protopresbiteratul Buteni), timp de 10 luni în anul trecut școlastic 1901/2, a donat sfintei biserici de aici o icoană mare foarte frumoasă și mult apreciată, desenată și vopsită (colorată) de Dumnealul, carea reprezintă „Invierea D lui nostru Iesus Christos”. Această icoană frumoasă, carea a făcut o susnumitul, timp de două săptămâni e așezată în sfânta biserică din Bărsa, pe părătele care desparte biserica bărbușilor de a femeilor, adecă pe părătele unde cântă tinerimea Răspunsurile Liturgice, instruați după note pe rai multe voci (4 voci Liturgia marelui compozitor George Dima). Mai departe a mai colorat, rapizile, sfta cruce din altar și sftul chivot, carl toate le-a făcut ca nouă. Aceste toate rămân un suvenir.

În sfânta noastră biserică, cântările după note adică Răspunsurile Liturgice a tinerimii în cor, le-a introdus tot susnumitul brav dirigit de cor Dimtrie Simea, care zicând merită toată lauda pentru acest lucru frumos, artistic care ne îndemna și pe noi a merge la sfta biserică mai cu plăcere și încât abia încăpeau în internul sftel biserici, deși biserica noastră este cea mai mare și mai frumoasă pe lângă celelalte biserici din comunele învecinate. Mai multe oare de-arîndul am fi ascultat cântările acelea minunate chiar flămânzi și setoși, atâta erau de frumoase și executate de dl dirigit de cor.

Tot cu corul instruit de Dumnealul a dat și un concert la Buteni la Botezul Domnului, în 6/19 Ianuarie 1902, care foarte bine a succedat. Apoi a luat parte la mai multe înmormântări și parastase în comune, mai departe a fost invitat și tot cu corul de aici în alte comune să cânte la Sfânta Li-

turgie răspunsurile recernte, unde cu succes strălucit au cântat, carl apoi cu răspunsă bucurie și dragoste i-a primit și ospătat.

Deci pentru lucrurile acestea frumoase, carl au rămas în comuna noastră ca un suvenir veșnic, primească susnumitul tiner Dimitrie Simea, cele mai călduroase mulțumiri și gratulări, totodată dorim să-și trăiască bunul și atotputernicul Dumnezeu mulți ani fericiți să mai poată săvârși astfel de acțiuni frumoase și mai ales pentru sfânta biserică.

Trăiască mulți ani!

„Bărsanul”.

PARTEA ECONOMICĂ.

Scoaterea petelor de pe stofe.

Petele de grăsime se scot întrebându-se apă, cu săpun, caldă, sau apă amoniacală dacă stofa este de lână sau bum-bac. — Să se întrebuițeze benzina, eter, amoniac, cridă sau galbenuș de ou dacă pata este făcută pe stofă de mătase.

Scoaterea petelor făcute cu vâpsea, lac, reșină se scot cu esența de terebentină, cu benzină și în urmă cu săpun.

Petele de stearină se scot cu alcool de 99 grade.

Când pata este făcută cu zahar, gelatină, sânge sau albuș de ou să nu se întrebuițeze alta nimic de cât apă rece. — Să se evite a se spăla cu apă caldă, căci aceasta încheagă materiile de mai sus și le face să intre în stofe.

Dacă petele sunt făcute de substanțe vegetale, pe stofe atât de lână cât și pe cele de mătase, cel mai bun lucru este a întrebuița o soluțiune de acid sulfuric. — Această soluție este cu atât mai precioasă cu cât nu schimbă de loc câte-va colorii cum este de pildă albastru la mătase.

Stofa pătată este frecată cu soluția apoasă făcută de acest acid și în urmă se spală cu apă cu săpun și se clătește.

Accidul sulfuric se prepară greu, fiind-că nouă ne trebuie o mică cantitate putem a-l prepara în modul următor: — Luăm o farfurie adâncă în care punem apă, pe apă punem o farfurie mică dela o ceașcă de cafea neagră care se continuă în ea sulf (pucoasă), aprindem sulful și acoperim farfuria cea mare cu un clopot de sticlă sau cu alt vas, numai să nu fie de metal. — Sulful arzând el va produce un vapor alb, care este acidul sulfuric: acesta se va duce să se dissolve în apa din farfurie. — Aceasta deci va fi soluția noastră.

Spălătul lăneii.

Toți proprietarii carl posedă o, se ocupă de spălătul lăneii, puțin însă reușesc a avea o lână curată albă și în aceeași timp moale și transformată astfel, ca să se lucreze cu cea mai mare ușurință. — Pentru a ajunge la acest rezultat se spală lână în apă în care se pune pentru fie-care sută de chilograme de lână ce trebuie a se spăla următoarea compoziție:

Sese chilograme de carbonat de sodă.

Un litru de amoniac și o jum. gram metyl violet.

Curățitul, vopsitul și ceruitul scândurilor și parchetelor.

Dacă scândurile sau parchetul unui apartament sunt murdărite (fești-lite) sau pătate, se curăță în modul următor: Se caută coajă de stejar (tan) care servește la tăbăcit (dubit) peile, să udă bine coaja cu apă ferbinte și se freacă cu această apă groasă scândurile sau parchetul.

Dacă scândurile au fost mai înainte ceruite atunci se freacă cu peria după, ce s'au spălat cu coajă și s'au uscat. Dacă nu au fost ceruite atunci se clătește numai cu apă.

De asemenea dacă scândurile s'au vopsit din eroare odată prea închis, se spală cu coajă de stejar și culoarea se deschide.

Ceară pentru scânduri și parchete se prepară luând 125 grame de săpun alb și să se topiască în cinci litruri de apă. — Să se adauge o jumătate chilogram ceară galbenă tăiată bucățele.

Să se topiască cu totul pe foc, și când aceasta este moale să se pună 60 grame carbonat de potasă. — Să se amestece tot timpul cât stă pe foc și când se ia jos să se amestece continuu până-ce se va răci de tot. — Dacă nu se amesteacă bine materiile puse împreună vor sta separate unele de altele.

Cu o pensulă se întinde această ceară pe jos în pătură subțire și după 24 ore se poate freca.

Cu ceară ce am preparat aci se poate da un salon de opt metri lung pe șase metri larg.

O ceară ce se usucă în o oră se cumpune din:

Ceară galbenă	500 grame
Carbonat de potasă	64 "
Săpun verde	48 "
Alcool	32 "
Pământ roș fin	32 "

Mai întâiu să se topiască ceară în o jumătate litru de apă caldă, de asemenea să se topiască carbonatu de potasă în 128 grame apă fiartă. — Să se amestece amândouă și pe urmă să se toarne și săpunul verde și alcoolul și timp de un quart de oră să se mestece în continuu. — Se lasă a se răci timp de 24 ore și când s'au răcit se amesteacă și pământul roșu care a fost muiat cu puțină apă mai de nainte. — Acest amestec se întinde cu o pensulă groasă pe parchet și după o oră se poate freca cu peria. — Se va căpăta un lustru foarte frumos.

Se întrebuițează mult și ceară preparată cu terebentină ca vâpsea pentru scânduri de apartamente. — În acest scop se topește 60 grame ceară galbenă în 60 grame esență de terebentină în un vas de aramă. — Se încălzește o piuliță cu puțină apă caldă și în ea se toarnă amestecul de mai sus. — Se pisează bine și se pune peste ea opt galbenușuri de ouă. — Când amestecul a devenit omogen din cauza bătutului și frecatului, atunci se adaugă un litru de apă caldă și se freacă iarăși.

Această compoziție se aplică pe scânduri cu o pensulă și când pătura este uscată se freacă cu o perie aspră și lată.

Sunt multe persoane cari vor a da parchetelor culoarea stejarului, ceea ce se obține foarte ușor dacă se topește în o oală de pământ 1250 grame ceară galbenă, și când aceasta este bine topită să se adauge 165 grame săpun alb ras, 125 grame potasă, tot puțin câte puțin, și în fine 4 litruri de apă caldă. — Se lasă pe foc să dea mai multe ciocote.

Pe de altă parte se pune 250 grame pământ zis de cassel în puțină apă și să amesteacă bine.

Acesta se toarnă în amestecul de mai sus pe când ferbe și se lasă câte-va minute, fără a permite să se umfle, focul trebuind a fi foarte slab. — Se ia oală de pe foc și se freacă bine până-ce se răcește. — Pe urmă cu o pensulă se da pe scânduri.

Dacă voește cine-va a avea scânduri vopsite cu o frumoasă culoare galbenă, să amestece apă două litruri și jumătate cu o jumătate chilogram ceară și 250 grame potasă și să pună la fert. — După ce au fert să se ia vasul de pe foc și să se amestece continuu până se răcește. — Pe urmă să se adauge 40 grame Rocon ca a fost muiat cu apă și să se amestece bine.

După-ce s'au curățit scândurile se da cu această compoziție și imediat ce s'au uscat se freacă.

Scândurile vor căpăta o culoare sănătoasă și foarte plăcută la vedere.

NOUTĂȚI.

ARAD, 19 Decembrie n. 1902.

Episcopia Aradului a ajuns alevat înoc de tîrg în foile maghiare. Cele mai mîltătoare lucruri se scriu și se fac combinate de par'că ar fi vorba de alegerea unui abnadr, ear nu de episcop român.

Cînd protestăm încontra acestor păcâni ale Românilor bine știuți cari hrînesc rusa ungurească și o asmuță asupra unor persoane bisericesti române, îndreptăm cunent și către frații din Diecesă și le zicem: fii liniștiți; falanga care a respins deja me atacuri ale Românilor nevrednici îndreptășiți cu strîmni, stă tare și strînsă la laltă. Va mîntui și a treia oară sfînta merică din ghiarele păcătoșilor.

Zile onomastice. Ei și-a serbat ma onomastică iubitul nostru amic Sava Baicu, zelonul secretar al băncii „Victoria” membru distins în corporațiunile noastre bisericești. Toți bunii amici s'au grăbit să-l felicite și să-1 dorească ani mulți fericiri, spre bucuria familiei sale și a seamului folos. Funcționarii „Victoriei” au presin'at toți și veneratul director Dr. X. Oncu a ținut o vorbire care a stors lacrimi.

Ne asociem din suflet tuturor urărilor de bine.

Azi își serbează ziua onomastică dl Dr. Nicolae Oncu.

Regele Carol la Belgrad. Ziar le din Budapesta primese știrea, că M. Sa Regele României va visita în curînd pe regele Sîrbiei, la Belgrad.

Franemasonii se adună. Eri seară a ținut mare adunare logia francmaeonilor din Arad în localul său din strada Deák-Ferencz. Sigur că obiectul pertractării va fi fost episcopia noastră. Am ajuns dară acolo, că logele francmasonone se impun episcopii. Și candidatul lor ride la fața Sinodului nostru. Dar bine, o să vedem cine va ride mai la urmă.

Logodnă. Dl absolvent de teologie Ieremie Lencuța din Coroiu, a sîdanțat pe gentila D-șoară Emilia A biciu din Nădab. Să fie cu noroc!

Pănea gratis. Eri au început împărțirea pânii gratis.

Trei sute cinci zeci de inși s'au prezentat în prima zi, și toți au fost provăzuți. Cel dintăiu cari au deschis șirul lipsișilor au fost Schneider Károly, meseriaș sîrac și Szász Sándor, ziler.

Comisar de zi la împărțirea de ert au fost Leopold Zsigmond și Glück Károly. Au mai asistat membrii din comitet Domány József, Simay István, Glük Károlyné Kohu József, ifj Schwartz Zsigmondé, Roszenfeld Samur é, Gantner Nándor, Weil Alajos, Hegyi Albert, Demokos Lajos, Freid Fülöp, Russu Sirianu, Pohl Ödön, Kristyori János

Rezultatul colectelor de ert este următorul:

Pe lista Réthy L. és fia	
Réhy Viktor	10 Cor.
Pe lista Erber és Fleischmann	
Hegyi Albert	10 "
Ponák Arnold	2 "
Hegyi Gyurka	10 "
Ponák Ernő	1 "
Ney N.	1 "
Pe lista Maresch Gyula:	
ifj Kintzig Jánosé	10 Cor.
D. L.	10 "

Laotală 54 Cor.

Mal rău se infundă. Dl George Tiff, candidat de avocat și dl Alexandru Popovici, student în drept, ambii din Lugoj ne trimit câte o scrisoare drept răspuns la articolul prin care dl V. Tomici a dovedit corectirile făcute în cercul Birchisului în favorul candidaturii dlui Dr. G. Debrin, avocat în Lugoj.

Ambii domni recunosc că au fost trimiși la alegere, după cum a scris dl Tomici, dar spun că dl Debrin li a dat mandat ca numai rol pasiv să ia acolo. Apoi desigur ca pasiv de oare-ce rol activ puteau să aibă numai alegătorii.

Că domnia lor nu vor fi coreștit însă din răspateri — credem că nici dl Debrin nu presupune, că altfel ar fi fost păcat de oboseală și cheltuieli.

Osăndit. În Tîrgu-Murêșului s'a ținută la 15 Decembrie, înaintea curții cu juraiți, procusul de preșă intentat fostului redactor dela „Kronstädter Zeitung” Hermann Schrott pentru cinci articole publicate în numitul ziar. Schrott a fost condamnat la un an închisoare de stat și la amendă în bani de 5000 coroane, care sumă se asigurauza pe cauțiunea ziarului „Kronstädter Zeitung”. Propunerea procurorului, ca Schrott să fie expulsat, a fost respinsă de tribunal. Contra sentinței s'a anunțat nulitate din partea condamnatului.

Prinț deținut. Vestea senzațională aduce firul telegrafic din Madrid. Generalul De Bourbon de Castellais vîrul Regelui și president la Cerele a fost alaltăeri seara deținut și dus în palatul căpitanului poliției. Arestarea aceasta este în legătură cu nomile măsuri ale prefecturii laute în contra cartoforiei ce se face în Cerele.

O altă depeșă sosită după-amează din Madrid, anunță că după-ce generalul Bourbon a fost interogată, imediat a fost pus în libertate.

Generalul a provocat la duel pe prefect.

Dramă familiară s'a întemplat alaltăeri în Zürich. Un industriș cu numele Dochweiler și-a impușcat nevasta, fetița, apoi soacra și în urma și-a tras și și-aș un glonț în cap. Cu excepțiunea tocerei toți au murit.

Un nou inginer român. La polytechnicul din Budapesta a obținut diploma de inginer Dl Victor Mendeal. Il felicităm!

Mandatul din Margita. Curia a respins petițiunea dată încontra alegerii deputatului Szatmári Mór din Margita.

Un nevinovat 9 ani în temniță. Zilele acestea a fost slobozit din temnița dela Kassel, Jakob Bohrein, care fusese osăndit la temniță pe viață pentru că ar fi omorît pe proprietăreasa Mackler, la care ședea și care-l dăduse afară din casă pentru că nu plătise chirie. Acum s'a dovedit însă că nu el a omorît pe proprietăreșă, ci a omorît-o bărbatul ei, care era de altfel despărțit de ea. Bărbatul el însuși s'a dus la tribunal alaltăeri să facă această mărturisire.

Osăndiți. Am arătat în numărul nostru trecut ce crai mare a fost în Nădab George Boda. Toți se temeau de dînsul, căci avea o putere de uriaș. Dar pe cât de mult s'a temeau bărbaiți pe atât de mult li aveau în drag nevestele. Era sveit, înalt ca bradul, chipos și ..

Așa se lauda George Boda că nu este femeu în Nădab care să nu-1 fi plăcut și nici bărbat pe care să nu-1 fi bătut.

Dar în sfîrșit și răbdarea bărbaiților din Nădab a avut capăt, destul li-au răbdat să și bătă joc de cinstea caselor lor: s'au conjurat împotriva lui. Un triumvirat s'a constituit: Mitru Buntean, Petru Luta și Nicolae Iancu. Toți trei erau dintre aceia căror nevestele de dragul lui George Boda le a fost pas coarne, și pe cari pe lângă asta Boda li-a mai și prigonit. Lui Petru Luta li-a sedus nu numai nevasta dar pe vremea secerii li-a împrăștiat grăul, li-a aprins șenal, cu un cuvînt toate le făcea, ca să le amărască viața.

Cu celalți doi tot așa a făcut și așa nu era mirare că s'au revoltat în contra lui.

Înt'o seară de Maiu din întămplare s'au întălnit toți patru la cărcima mare. George Boda s'a așezat la masă și a început să se laude cu cuceriile sale. Buntaneștii tăceau, dar îndepărîndu-se s'a copt în ei o groznică hotărîre:

— Haid, să omorim pe omul acesta. Au luat o în dosul curții (erau toți trei cu arme la dîniși) cînd au ajuns la poartă. Mitru Buntean din latură, așa că victima să nu-1 observe, și-a pus pușca la och' și a tras. Pușca a nimerit fața lui Boda și alicele rupându-li maselele li au pătruns în gură.

E interesant, că drept corpus delicti o singură alică a fost depusă la tribunal și aceasta una împedcându-se într'un dinte, pe celalalte Boda de adreptul le-a scuipat din gură.

Don Juanul a căzut și complicit li credeau mort. Peste câte-va minute însă și-a revenit în fire și s'a ridicat pe coate. La aceasta complicit au descărcat deodată

trei puști, cari toate li-au nimerit pe Boda în cap.

Boda era de o tencitate extraordinară. Cu cele trei gloanțe în cap s'a ridicat și a treia oară dela pămînt și s'a tras cam 140 pași până la fereastră unei metrese a lui, unde a corut intrare. Na li-au lăsat să intre.

După aceea cu o încordare supraomenească și a iritî corpul mortal rănit, pînă în celalalt capăt al strădeii, unde locuia soră-sa, și acolo a bătut la ușe. Li-a deschis, a mai avut atăta putere se între în cuiuă, apoi a căzut jos și a expirat.

Făptuitorii a doua zi au fost deținuți și caasa lor a ajuns acum înaintea tribunalului.

După desbateri de trei zile tribunalul eri seară a rostit verdictul. În sensul acestui verdict Mitru Buntean a fost osăndit la 3 ani și 6 luni, Petru Luta la 2 ani și 6 luni și Nicolae Iancu la 2 ani temniță.

Hoții mari la Berlin. Din Berlin se scrie că la banca comercială și industrială d'acolo s'a dat pe vremea unei defraudări de 700.000 mărci. Hoțul s'a dovedit că este comptabilul Nessler.

Idei pregătitoare în pedagogie de Dr. Petru Spău, prof. sem. Un nou op de adeverată valoare a eșit din penă cușos-utului profesor seminarial, a d-lui Dr. Petru Spău, din știința pedagogiei în o formă foarte plăcută și atrăgătoare, dar totodată ținute la înățime științel. Prin acest op cetitorul se introduce foarte bine în noua direcție pedagogică.

Ca parte foarte recomandabilă este tendența cărții de-a ridica statutul învățătoreșc în viață și a-1 reda poziția socială ce o merita.

Opul costă trei coroane (3 cor) și se poate procura dela „Librăria archidieceșană”. În aceasta se tratează capitole importante. Forma externă se prezintă foarte bine.

Necrolog. Petru Săncu, preot gr.-or în Bulz comitatul Bihor a reposat în Domnul la 11 Decembrie n. în anul 80-lea al etății și 57-lea a. preoției. Pe defunctul li deplânge familia și poporenișei: Fie! țîrina ușoară și memoria bine-cuvîntată.

Înmormîntarea sa făcut la 13 Decembrie, prin preoții Vasiliu Butran, din (Fecheten), Simion Butiri, din (Valea-neagră), Ioan Simoc, (Cetea), Petru Lasca, (Balaie), și Stefan Domocoș, preot în (Prasca), și aseor consistorial. Predica funebrelă a ținut-o Stefan Domocoș. Învățătorii Aron Bulzan, Ioan Butiri, Ioan Bere, Petra Vlaicu, și Andrei Bulzan, cu sus numiții preoți a executat cântările funebrale cu multă dîușie și precisiune, storcînd lacrimi din oculii multului popor adunat.

— În 15 Decembrie s'a înmormîntat fruntașul țîran Ioan Gioraian în etate de 40 ani, membru în comitet și fost președinte al comitetului parochial. Li deplâng: fiul Stefan gimnast de a. 5 cl. și fetița Maria, ambii remaiți orfaii. A oficiat Prea On. P. Mulescu ținînd o predică, în care a lăudat faptele repositului. Răspunsurile le-a executat corul vocal și întreg corpul învățătoresc din loc. Fie! țîrina ușoară.

— Societatea Corului vocal rom.gr.-or. din Cuveșii — cu regret aduce la cunoștința On. public că unul din membrii sei onorați Vichente Tomi notar în Duplay-Temeș-Vărelya — după un morb scurt dar greu și-a dat sufletul în mîniie Creatorului la 5/18 Noemvrie a. c. fiind abea în etate de 33 ani. Remășițele pămîntești ale defunctului, s'au depus spre vecnică odihnă în cimitirul din Duplay după ritual gr.-or. rom. Li jeles mamă-sa văduva Eva soția reposit. pădurar erarial Vas. Tomi; frații Moise și Dumitrie, surorile Brîndușa, Eva și Ana; precum și rudeniile și cunoșcuții. Dumnezeu să-1 așeze cu dreptii!

Tot cu aceasta ocașiune în numele Corului vocal din Cuveșii se aduce mulțumită publică următorilor domni cari au bine-voit a suprasolvi la Concertul ținut la 26 Oct. v. în localul propriu și anume: Ioan Covaciu, pădurar în loc 2 cor. Vasilie Iorgovan, pădurar în loc 1.60 cor. Iacob Kohn, negust. 2 cor. I. Stenger neg. 1 cor. ear oferte dela G. Spău, inv. Comeat

1 cor. dela dl Teodor Suricescu, notar în Șiațaroveț 1 cor.

„Calendarul Lumea Ilustrată” a apărut și pe anul 1903, ca și în trecut, în Edilura Ig. Hertz, București. Prețul în provincie 1 leu 30 bani. Are gravuri foarte frumoase, text variat și instructiv.

Un tîner român, absolvent de 4 clase gimnasiale, caută ceva ocupațiune în vre o cancelarie oare care. Doritorii să se adreseze la redacția ziarului „Tribuna Poporului”.

La vremea potrivită — un leac potrivit, a împiedecat deja de multe ori, ca dînt'un rîu mic să se desvoalte unul mare. Un remediu ce se poate întrebaînți în deosebite moduri la feluritele indispoziții e spirtul galic al farm. Vêrtes, care leas n'ar trebui să lipsească nici dînt'o gospodărie.

Câte zile ne mai despart sîrbătorile Crăciunului? Vre o două-trei săptămăni. Și în acest timp trebuie să ne procurăm toate obiectele de cadou și de sîrbători. Scurt timp și cine voește se cumpere obiecte frumoase bune și ieftine la tot casul nu se va lăsa pe ultimul minut. Publicul nostru s'a bucurat anul acesta de așa favoruri, cum nici odată pîn-acii. Pentru că un membru genial al lunel comerciale din loc: Porter Vilmos, a improvizat un întreg Paris în Arad. Înt'o localitate de 50 metri lungime a expus atătea obiecte, și de astfel de calitate încât prăvăliile cele dintăi din Budapesta nu mai pot rivaliza cu deusul le a întrecut pe toate. De fapt, Porter a prefăcut sîrbătorile Crăciunului într'un eveniment formal regocolar. Isti poate ori și cine închipui că și ieftînditatea joacă un mare rol, dar dealfel aceasta este și de prisos a o aminti publicului din Arad, care cunoaște bine marea Prăvălie alut Porter. Piața libertății zilele acestea va fi centrul interesării. Este oare cineva care să nu dorească a vedea cea mai splendidă expoziție de Crăciun din țeară.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

„Bucufetul Meu”, poesii de Iosif Ioan Ardelean. Prețul 1 cor., plus 10 fl. porto. Se află de vînzare la administrațiunea „Tribunei Poporului”.

„În librăria lui W. Kraff; în Sibiu se mai află:

„Calendarul Minervy”, ilustrat și cu suplimente artistice 1 cor. 25 fl., cu trimiterea francată 1 cor. 45 fl.
 „Calendarul Lumea Ilustrată”, ediție fină 1 cor. 30 fl., cu trimiterea francată 1 cor. 60 fleri.
 „Calendarul Lumea Ilustrată”, ediție populară 80 fl., cu trimiterea francată 1 cor.
 „Calendarul pentru toți”, cu multe ilustrațiuni 1 coroașă, cu trimiterea francată 1 cor. 20 fl.
 „Calendarul Unirii”, (Blaj) 50 fl. cu trimiterea francată 70 fl.
 „Calendarul cu Sematismul” bisericei greco-orientale. (Sibiu) 80 fleri, cu trimiterea francată 90 fleri.
 „Calendarul Poporului”, 40 fl., cu trimiterea francată 50 fleri.
 „Calendarul Aurorei”, 50 fl., cu trimiterea francată 60 fleri”.

PARTEA ECONOMICĂ.

Prețul spirtului din Arad, 17 Decemvrie.

Spirt rafinat, vînzare mare	118.—
mică	120.—
brut vînzare mare	116.—
mică	119.—
100 kilograme borhot uscat	1280.—13.—

Bursa de grăne din Budapesta

50 chigr. grăn pe Aprilie 1903 c. 780—781	
săcară pe „ ”	6.73—6.74
porumb pe Maiu	5.81—5.82
ovăș pe Aprilie	6.80—6.82

Bursa comerțului cu porci din Kôbánya: Raport dela 16 Decemvrie.

Porci grași (ungari), per. peste 400 Kgr.	109—111 fl
până la 300	
tineri până la 320	113—114
tineri	250
(sîrbi) per. peste 260	109—111
până la 240	106—106

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barcianu.

Asigurați: viață, zestre, capital de întreprindere, rente, cazul morții, spese de înmormântare!

Agentura principală în Arad
A BĂNCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALĂ SIBIENE
„TRANSYLVANIA“

primește oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen flos, rente, zestre pentru fete, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;
2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;
3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, rekvizite ș. a. prin spargere;
4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, acuruz, ovės, viă (vinea), plante industriale: cânepă, in, himeț, nutrețuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercuale mai în fiesce-care comună și direct prin

Agentura principală „Transsylvania“ în Arad
Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 890.

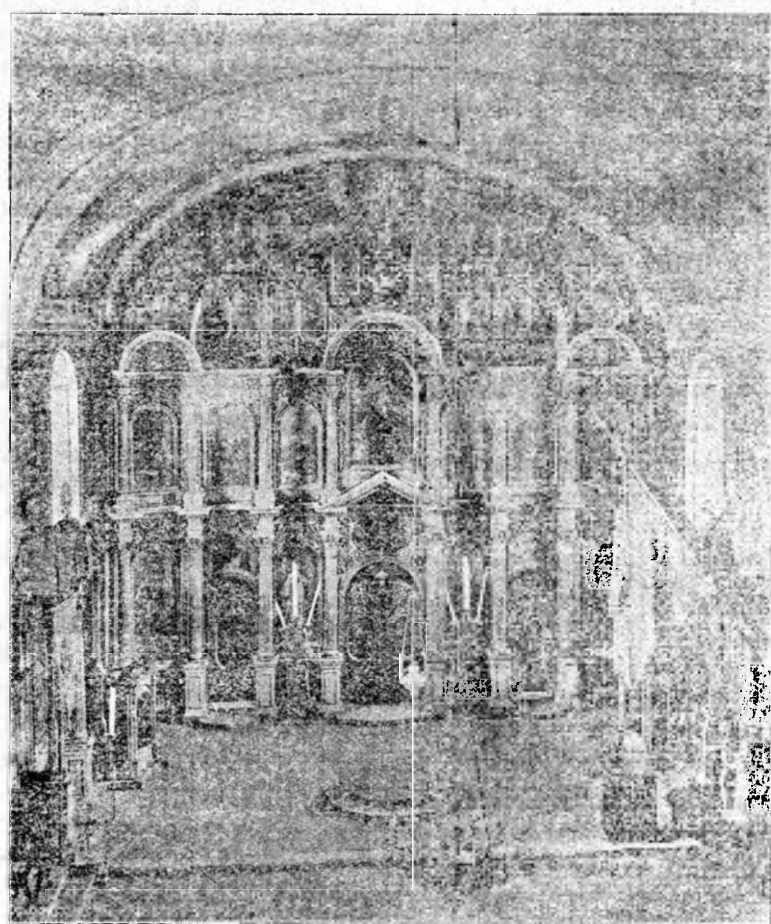
428 —110

Asigurați contra furăturilor prin spargere: bani și tot ce aveți de preț!

Asigurați contra grindinei: grâu, acuruzul, secara, ovėsul și toate plantele economice!

Asigurați contra focului: case, bucate, mobile, veselina, mărfuri

Ioan Cotirlă și fiul
atelier de sculptură, tâmplărie și strugărie.
Oravița-română.

Aranjament complet pentru efectuare de iconostase (têmple), tronuri, jefuri, strane, chivoturi, răpizi și ori-ce alte lucrări de lemnărie în bisericile noastre de rit oriental. Schițare și efectuare de planuri după comande, mobile și tot felul de instrumente de școală, bănci, table, catedre, mașini de socotit etc.

Prețuri moderate. — Garanță deservită.
La cerere atestate despre rezultate de până acum. 867 8—

Spre binevoitoare luare aminte!

Am onoare a aduce la cunoștința Onor. public român din Arad și provincă, că mi-am arangiat cu totul din nou

atelierul de croitorie

în Arad, strada Bisericii (Templom-utcza), pregătesc tot felul de haine bărbătești și de copii. Croiul după ultima modă. Comandele se efectuează grabnic și cu cea mai mare promptitudine.

Pe seama mult Onorațiilor preoți pregătesc reverenți conform prescripțiilor. Legătură directă cu primele fabrici de stofe din străinătate.

Rugându-mă de sprijinul Onoratului public român,

semnez cu stimă:

Francisc Dengelegi,

croitorie de haine bărbătești

875 1—5

în Arad vis-à-vis de poștă.

ÎN URMA

au zis deja nenumărați bolnavi cari au întrebuințat *spiritul galic* a lui *Vértes* la boalele cele mai osebite și prin întrebuințarea lui au scăpat de suferințele lor sau cel puțin au scăpat de durerile cumplite. Dacă ai vrea să publici zecile și sutele de mii de scrisori de mulțumită, scrise despre *spiritul galic* al farmacistului *Vértes* de oameni de rînd și cu rang din toate părțile lumii, — scrisorile ar umplea o bibliotecă. O broșură, ce conține scrisorile de recunoștință sosite în vremea din urmă, precum și îndrumări cu privire la boalele în contra cărora se poate întrebuința cu succese *spiritul galic* a lui *Vértes*, îți stă fiecăruia *gratuit* la dispoziție.

Spiritul galic a lui *Vértes* în urma modului deosebit de preparare se întrebuințează cu succes ca leac *compresă* și *ungere*, ce micșorează durerile, mai ales la bolile: *Podagra, reumatism, răceală, dureri de cap, masele și nervi, paraliză, sclintiri, inflamații și bubot, dureri de piept și grumaz*, și a.; *Ca leac recortor*, ce-ți redă puterile e a se recomanda mai ales aceluia cari umblă mult, precum: *turiștilor, factorilor poștali, soldaților, vânătorilor, bicicliștilor* ș. a. — Ca cel mai bun și plăcut *cosmetic* servește spre promovarea creșterii părului și curățirea capului de mătrețe și spre curățirea gurii, căci 5—10 picuri ajung să căpătăm o apă de spălat plăcută și recortoare pentru gură și dinți.

Ca leac intern *spiritul galic* a lui *Vértes* se poate folosi cu mult succes la *spasmuri gastrice, diaree, colică, dureri de cap și de stomac*, ca o *beutură recortoare foarte plăcută*, ș. a. m. d. E o adevărată binecuvîntare în părțile acele unde nu este apă bună, spre pildă în pusta de jos — deoarece-ce căți-va picuri turnați în apă omoară baciliile, și fac din apă de nebeut și nesănătoasă, o apă bună și sănătoasă.

Peste tot *spiritul galic* a lui *Vértes* se poate folosi aproape la toate boalele ca leac la îndemână, — cu mult succes. Se poate întrebuința ca *beutură*, picurând căți-va stropi pe zahăr sau în apă, sau ca unguent, fricționând cu el părțile unde suferi.

Nici o mirare deci dacă toți cei cari au folosit odată acest leac de casă *excellent, sigur și multilateral* exclamă:

Doresc să am numai *spiritul galic* a lui *Vértes* și nu altul!

Tot din aceste motive *spiritul galic* a lui *Vértes* e lăsat că nici un alt leac, nu lipsește aproape în nici o casă, ca ori când să fie la îndemână, e un adevărat inger păzitor, și se poate deci căpăta pretutindeni, în toate farmaciile, drogueriile și

Marca înregistrată.

spiteiriile, în special acolo, unde se află *afișe cu marca cunoscută*. Cumpărătorii rugați să ceară *express* *spiritul galic* a lui *Vértes*, căci au obvenit cazuri, când cumpărătorii au căpătat alt spirit, așa zis *mai estin*, dară fără nici un efect și puțindecătoare.

Oare *spiritul galic* a lui *Vértes* în adevăr e mai scump decât celelalte *spirituri* cum pretind mulți vînzători, cari prin vinderea spiriturilor „mai estine“ câștigă mult și pentru aceea vor să înduplece publicul să cumpere astfel de *spirituri estin*. — Aserția asta este cu desăvîrșire neîntemeiată. Abstăgînd dela aceea, că leac eficace, corespunder pentru scopul pentru care îl iaș, nu e când prea scump, ci scump e numai un leac fără folos, fie acela de *estin*, — *spiritul galic* a lui *Vértes* nici în privința cantității nu e scump, ci tocmai chiar mai estin, decât celelalte soiuri, deși pentru a sumă se dă lichid mai puțin. Din *spiritul galic* a lui *Vértes* se cere o *cantitate cu mult mai mică* ca din alte soiuri; spre pildă la fricțiuni din soiuri trebuie să iaș o lingură de zupă, din *spiritul lui Vértes* însă ajunge o gurită mică; ca să-ți faci o bună apă de gură îți trebuie 5, cel mult 10 picuri din *spiritul galic* a lui *Vértes*, pe când din alte spirituri îți trebuie cel puțin ori atăția. De aceea o sticlă din *spiritul galic* a lui *Vértes*, deși pe același preț capeți o cantitate mai mică, în urma puterii și eficacității sale ține mai mult decât alte soiuri, și e prin urmare *absolut* mai

în *vînzare deschisă* — cu măsura — *spiritul* acesta nu se capătă nicăci numai în sticle à 30 fil., 1 cor. și 2 cor. — *Veritabil* e numai dacă pe sticlă sau cutie să află *țeranul-marcă de scut* și numele *Vértes*. *Spiritul galic* a lui *Vértes* e una dintre puținele specialități unice cari se bucură de un bun renume nu numai în Ungaria, ci și în toată țara. Numai de curînd a fost premiat la expozițiile dela

Ostende, Paris, Roma și Londra cu premiile întâi, *diplome de onoare, cruce de onoare și medalie de aur*. O sticlă simplă din *spiritul galic* a lui *Vértes* împr. cu îndrumarea de lipsă, costă de două ori atăta ca o sticlă simplă 2 cor., o sticlă de probă 30 fil. Se poate căpăta de

L. Vértes, farmacia la „Vulturul“, Lugoj, Nr. 34
ear în Arad în farmaciile, drogueriile și spiteiriile unde se află placate cu *țeranul-marcă* și în următoarele locuri: Kelemen Födes și Iuliu Tábor, farmaciști; Benó Bauman, Isidor Berger, Ludovic Daimel, Anton Dürr, Francisc Dusek, Carol Ederer, Samuil Guttmann, Anton Korácsnyi, Iuliu Lazar, E. L. Co., Maximilian Politzer, Maurițiu Rothstein și David Weisz; în Aradul-nou la: A. Riegler și Theiss; în Păncota: Ludovic Barna, Edines Beamer, Coloman Duffek; în Pecica: Emanuil Ferdinand Turczky; în Sânt-Ana-nouă: Adam Zimmermann.

BETIA

Cine voește a se mîntui de această patimă infamă, să întrebuințeze *remediul în contra beției* care în cele mai multe cazuri cu *succes strălucit* s'a probat și pe baza receptului medical în *Apoteca „La Vulturul“ în Lugoj* gătit. 1 dosă 5 cor., 1 dosă dublă care se recere la patima cerbicoasă 8 cor. 80 fil. Franco după primirea prețului.

Remediul D-Tale în contra beției a făcut miracol! Bărbatul respectiv s'a vindecat total de beție, și este treaz și diligent, aceasta o putem mulțumi numai D-Tale. Dumnezeu să ți-o respălătească.
Franz Havlovic, Krucaia.

Vă rog a-mi trimite o sticlă din remediul în contra beției, am vole să mîntui pe un bărbat de patimă beției. Înainte de 2 ani m'am mîntuit pe mine de această patimă imorală și de atunci nu mai beau.
Mathias Hauswirth, Rausenbruck.

Pentru remediul contra beției donat mie, îți exprim cea mai profundă mulțumire, aceasta m'a vindecat de beție; încă odată Vă mulțumesc și Vă rog a-mi trimite o dosă dublă pentru un amic.
George Ranimiroff, Varna.

Prima sticlă din remediul D-Tale în contra beției a avut rezultat minunat, te rog a-mi trimite o sticlă.
Andreas Hilt, Auschwitz.

Mă grăbesc a Vă mulțumi pentru remediul în contra beției trimis, bărbatul meu nu bea de 2 luni rachi și eu sunt fericită.
Elsie Unterlocher, Bleiberg.

Îți exprim mulțumire pentru remediul în contra beției trimis mie.
Franz Burian, Idribitz.

Te rog să-mi mai trimiți o dosă dublă din remediul D-Tale în contra beției și pentru sticla întâia Vă mulțumesc.
Iosif Gaszner, Sonntagsberg.

Remediul D-Tale în contra beției a avut miraculos la un bețiv, Vă rog încă o dosă un alt individ.
August Berger,